

ORDO FRATRUM MINORUM

Tko ima uho neka
poslušá što Duh govori
... Manjoj braći danas

Plenarno Vijeće OFM
Najrobi, Kenija 2018

RIM 2018

ORDO FRATRUM MINORUM

**TKO IMA UHO NEKA POSLUŠA ŠTO
DUH GOVORI ...
MANJOJ BRAĆI DANAS**
(Usp. Otk 2,7)

PLENARNO VIJEĆE OFM

112. - 28. lipnja, 2018.

Najrobi, Kenija

RIM 2018

Naslovnica: Iz serije o životu Sv. Franje,
koja se pripisuje radionici cuzqueño umjetnosti, Basilo de Santa Cruz,
Museo de Arte Colonial, San Francisco, Santiago, Čile.

OFM Communications Office
Via di Santa Maria Mediatrice, 25
00165 Rome, Italy
www.ofm.org
© 2018

PREDSTAVLJANJE

Predraga braćo, Bog vam dao svoj mir!

Predstavljam vam Završni dokument Plenarnog Vijeća Reda (PVR) 2018. i želim to učiniti polazeći od jednog odlomka iz knjige Otkrivenja o kojem smo razmišljali tijekom *lectio divina*, koja je bila ponuđena čitavom Vijeću:

*„Postojan si, podnio si za ime moje i nisi smalaksao. Ali imam protiv tebe: prvu si ljubav svoju ostavio. Spomeni se dakle odakle si pao, obrati se i čini prva djela. Tko ima uho neka posluša što Duh govori crkvama“
(Otk 2, 3-5.7).*

Snažan i izravan tekst koji izvire iz ljubavi Gospodinove za svoju Crkvu kojoj on priznaje postojanost, upornost i vjernost u podnošenju progona. Istovremeno je prekorava i popravlja jer je napustila snagu i svježinu prve ljubavi. Poziva je da se prisjeti svojih padova, da se obrati i vrati „prvotnim djelima“.

Gospodin je trasirao put i za nas pozivajući nas da slušamo njegov glas koji nam i danas dopire po svijetu, Crkvi i Redu; opominjući nas da promislimo kojim putovima krenuti da bi smo obnovili našu ljubav prema Bogu, ljudima i svemu što je stvorio; potičući nas da iziđemo i poduzmemo djela na koja nas on danas zove.

Riječ za koju osjećam da je upućena meni i cijelom Redu. Ona snažno i uporno traži od nas da se obratimo i vratimo našoj početnoj strasti, prihvaćajući djelo Duha Svetoga u nama, s istom otvorenošću i žarom našega serafskog oca Sv. Franje.

Vratiti se našoj prvoj ljubavi!

Slušajući mnoga javljanja i iskustva tijekom PVR-a s radošću konstatiram kako smo mi - Manja braća - duboko usidreni u Evanđelju i Isusovu primjeru. I upravo nam Evanđelje pomaže da produbimo našu vjeru, našu nadu i

našu sposobnost da ljubimo i sanjamo. Evanđelje je to koje nas poziva da zahvatimo od žara kojeg Bog gaji za svakog od nas, tako da ga pretvorimo u konkretnu skrb za braću, Crkvu i svijet. Evanđelje je snaga i svjetlo za naše stalno obraćenje. Sve će nas to dovesti do konkretnog slušanja braće, osluškivanja nadanja, razočarenja i snova koje svatko od nas nosi u sebi.

Pustimo onda da nas Duh dovede do obnovljene ljubavi za Trojstvo i za braću Reda. Duh će nas otvoriti slušanju Božjeg glasa koji govori u svijetu i u isto vrijeme glasa koji se diže iz Naroda Božjeg i iz stvorenja. Dopustimo biti gurnuti prema našoj „prvoj ljubavi“, Bogu i središnjem mjestu Trojstva u našem životu, i tako ćemo biti ispunjeni u svem našem mišljenju i djelovanju.

Evo, dakle, Dokumenta, koji je rezultat promišljanja Vijećnika i Generalnog defnitorija koji su na zajednički način došli do teksta koji nam omogućuje da bolje upoznamo našu stvarnost i koji nam svima pomaže da zauzmemo stav slušanja, molitve i promišljanja; da razlučimo i onda uočimo konkretne putove izlaska, s radošću odgovarajući Gospodinu koji nas zove na obraćenje, na autentičniji franjevački život u današnjem svijetu koji se tako brzo mijenja.

Nadam se da će ovaj tekst pomoći svima da prijeđu predložene korake i učine i nove. Moja je želja da svi vi, sve zajednice, svako pojedino bratstvo i svaki brat, nastavite put koji je započelo PVR, i u svoje vrijeme u sredinama u kojima živite, nosite naprijed ovaj proces slušanja, razlučivanja i izlaska.

Dokument završava konkretnim prijedlozima o tri pitanja koja smatramo temeljnim: identitet naše karizme, mladi i briga za „zajedničku kuću“. Ovo ne isključuje da u drugim zemljama možete svratiti pozornost na druge teme koje su se pojavile na PVR-u, ili u kontekstu u kojem živite.

Tražim da svaka jedinica Reda i svako pojedino bratstvo uđe u ovaj proces i pretvori ga u konkretne životne odluke.

Podsjećam još, da je PVR i ovaj Dokument, plod procesa osluškivanja i čitanja znakova vremena, važan dio pripreme Generalnog kapitula 2021., na kojem ćemo morati razmišljati, razlučivati i odlučivati o životu Reda u skoroj budućnosti, iskorištavajući mogućnosti koje nam Crkva i svijet nude.

Na kraju, želim izraziti svoju zahvalnost Vijećnicima na trudu u pripremi i provođenju ovog procesa koji nam je omogućio da slušamo i razlučujemo gdje Duh Božji danas govori Redu.

Rim, 1. studenog 2018.
Svetkovina Svih svetih

Fra Michael Anthony Perry, ofm
Generalni ministar i sluga

Prot. 108545

KRATICE

A. Sveto Pismo

1 Sam	Prva knjiga o Samuelu
2Pt	Druga Petrova poslanica
Kol	Poslanica Kološanima
Otk	Otkrivenje
Pnz	Ponovljeni zakon
Heb	Poslanica Hebrejima
Ef	Poslanica Efežanima
Jr	Jeremija
Iv	Evandjelje po Ivanu
Iz	Izajija
Lk	Evandjelje po Luki
Lev	Levitski zakonik
Mk	Evandjelje po Marku
Mt	Evandjelje po Mateju
Rim	Poslanica Rimljanima
Ps	Psalmi
Mudr	Knjiga mudrosti

B. Spisi Sv. Franje

2Vj	Drugo pismo vjernicima
Opor	Oporuka
Opom	Opomene
PjSu	Pjesma brata sunca
PRe	Pismo cijelom Redu
PPr	Potvrđeno pravilo
NPr	Nepotvrđeno pravilo

C. Biografije Sv. Franje

1Čel	Prvi životopis Sv. Franje Tome Čelanskog
2Čel	Drugi životopis Sv. Franje Tome Čelanskog
1Bon	Veći životopis Sv. Franje Bonaventure Banjoreredijskog
Svijet	Cvjetići Sv. Franje
AsZb	Asiški zbornik (ili Perudijska legenda)

D. Druge

GGKK/10	Generalne Konstitucije reda Manje braće. Rim, 2010.
GGSS/10	Generalni Statuti reda Manje braće. Rim, 2010.
EG	Evangelii Gaudium
GE	Gaudete et Exultate
LS	Laudato si'
RFF	Ratio Formationis Franciscane
VC	Vita Consecrata

UVOD

1. Plenarno Vijeće Reda (PVR), održano u Najrobiju u mjesecu lipnju 2018., htjelo je poslušati što Duh danas govori Redu. Kako bi se potaklo na što pozornije i dublje slušanje, vijećnici su i prije PVR bili pozvani na suradnju: prikupili su mnoge podatke o aktualnoj tematici u svijetu, Crkvi i Redu; te iste prikupljene podatke su obradili te ih sažeto predstavili tijekom PVR-a, u prvoj fazi slušanja. Tijekom PVR-a vijećnici su promišljali, razmjenjivali ideje i razlučivali glavna pitanja koja su se pojavila u izlaganjima Konferencija. Prikupljen je veliki broj ideja i primjedbi glede raznih pitanja koje je poslije sistematizirala komisija Generalnog definatorija, kao temeljni tekst ovog dokumenta.

2. Izabrana metodologija bazirana je na metodi „slušanja - razlučivanja - izlaska“. Sve to s ciljem uključivanja svakog pojedinog brata u Redu u poznavanje, u razlučivanje i konkretne akcije; u slušanje što nam Duh govori danas; u zajedničke odluke koje će pomoći autentičnosti naše karizme u raznim dijelovima svijeta.

3. Vijećnici su iznijeli na vidjelo najvažnije probleme stvarnosti u kojoj danas živimo. U ovom tekstu pozivat ćemo se na život Reda, donoseći najbitnije momente koji se tiču života fratara. U svakom slučaju, svi mogu čitati ono što je opširno izneseno u izlaganjima Konferencija.

4. Iz izlaganja i rasprava vidljivo je kako je cijeli svijet u brzim promjenama, što je izravna posljedica globalizacije, u vremenu određene „fluidnosti“ koja je poprimila planetarne dimenzije. Iz analize različitih sredina na različitim kontinentima gdje smo prisutni, pokazali su se mnogi pozitivni aspekti, kao porast poštivanja ljudskog dostojanstva, širenje težnji za slobodom općenito, slobodom vjeroispovijesti, jednakosti, prihvaćanja religijskog, političkog i kulturalnog pluralizma. Uočilo se i širenje svijesti o potrebi i hitnosti razvijanja ljubavi i skrbi prema stvorenom svijetu, gledajući na našu „zajedničku kuću“ kao na dar od Boga. U isto vrijeme vidjelo se da se smanjuje tolerancija prema nepravdama, imajući u vidu da s ekonomskom globalizacijom raste i socijalna nejednakost u svim krajevima svijeta i postaju sve dublje socijalne nepravde. Na kraju, fenomen koji je uočen na planetarnoj

razini jest problem migracija, s mnogostrukim uzrocima, koji generiraju migrante i izbjeglice u mnogim krajevima svijeta.

5. U kontekstu dubokih promjena koje su u tijeku, izlaganje je rezultiralo saznanjem kako je uloga religije u društvu dovedena u pitanje. Središnje mjesto koje se sve više daje individualnosti, rezultiralo je time da je i kod mnogih kršćana došlo do porasta individualnih i privatnih formi življenja kršćanskog iskustva. Uočava se da je Crkva izgubila vjerodostojnost u mnogim zemljama Europe, Sjeverne Amerike, Australije i Novog Zelanda. Među najvećim društvenim promjenama na većini kontinenata, na kojima je kršćanstvo bilo skoro jedina religija, jest pojava religijskog pluralizma, ne samo zbog dolaska migranata i izbjeglica, nego i zbog miješanja i križanja različitih svjetonazora.

6. Fokusirajući se na osobu i magisterij pape Franje, uočeno je na Vijeću koliki nam je on primjer i koliko nas poziva na obnovljeno opredjeljenje za siromašne i isključene u društvu. On nas poziva da budemo Crkva u izlasku i brizi za siromahe i za „zajedničku kuću“. Njegov entuzijazam za obnovu Crkve dijele mnogi kršćani, kako u Europi tako i u Sjevernoj Americi. Ali u nekim područjima Crkva nije odgovorila na ovaj poziv i nije ušla u dijalog s ovim izazovima, pokazujući mali ili nikakav interes za *Evangelii Gaudium*, *Laudato si'*, i *Amoris laetitia*.

7. Gledajući statistike može se na kraju vidjeti da je i Crkva u pokretu i porastu krštenih katolika. Ovo pitanje se može produbiti čitajući ono što je objavljeno u Vatikanskom državnom uredu 2017., dostupno na stranici:

<https://press.vatican.va/content/salastampa/it/bollettino/pubblico/2017/04/06/0222/00505.html> (posjećeno 29.06.2018).

8. „Povećao se broj krštenih katolika na svjetskoj razini, od 1.272 milijuna u 2014. na 1.285 milijuna u 2015., s porastom od 1%“. Ovaj porast je zabilježen na nekim kontinentima, dok je na drugim zabilježeno smanjivanje. Od 2010., u Africi se bilježi porast od 19,4% krštenih katolika, u Aziji od 9,2%, u Americi od 6,7%, dok je u Europi i Oceaniji vidljiva određena stabilnost, iako je zabilježen pad od oko 1,5%.

9. Što se tiče muškog redovničkog života, zavjetovani redovnici nesvećenici u laganom su padu na svjetskoj razini; s većim smanjivanjem u Europi, Americi i Oceaniji, i s određenim porastom u Africi i Aziji. Redovnici-svećenici u „opadanju su u Europi i Oceaniji, a pokazuju i značajan pad i na

američkom kontinentu, gdje ih je bilo nešto više od 38 tisuća u 2015., od 40 tisuća koliko ih je bilo u 2010“. Uostalom, „Afrika, centralni i južnoamerički kontinent kao i Jugoistočna Azija bilježe porast od 2010. do 2015., bilježe pojačani utjecaj“, (usp. gore citiranu stranicu).

I. DIO

OSLUŠKIVATI

Oslušivati stvarnost i znakove vremena. Tekstovi za razmišljanje

10. "Manja braća, uključena u narod Božji, pozorna na nove znakove vremena i odgovarajući na stanje u svijetu koji se mijenja, uvijek vjerni stavovima Crkve s kojom dijele inicijative i prijedloge i podupiru je po svojim mogućnostima", „fratri, neka „*duhovnom ljubavlju* služe i pokoravaju se jedni drugima“ (NPr V,14), tražeći zajedno znakove volje Gospodina Boga“; „Potrebno je pažljivo pratiti znakove vremena i tumačiti ih u svjetlu evanđelja“ (GGKK 4, 1; 7,3; 102,2).

11. „Trajna formacija osposobljava Manjeg brata da stekne kontemplativni stav sposoban slušati Boga“ (RFF 111).

12. „Kršćani, utonuli u zanimanja i brige ovoga svijeta, ali i oni pozvani na svetost, imaju potrebu da nađu u vama pročišćena srca koja u vjeri „gledaju“ Boga, osobe poslušne djelovanju Duha Svetoga koje hitro koračaju u vjernosti karizmi poziva i poslanja“ (VC 109).

13. Na PVR-u se govorilo o mnogim kompleksnim problematikama koje se tiču čovječanstva, Crkve i Reda. Ovdje donosimo samo ono što se odnosi na Red, predstavljajući neke kritičke aspekte koje smatramo izazovima s kojima se trebamo baviti u ovo vrijeme, ali i ono što ga pozitivno karakterizira. Neprocjenjivo blago dobra koje posvuda odsijeva Kristovo svijetlo i veće je od raznih sjena.

OSLUŠKIVATI STVARNOST OFM DANAS U KONFERENCIJAMA

Život Manje braće

14. Manja braća nazočna su danas u 119 zemalja na svim kontinentima. U posljednjim statistikama, od kraja 2017., vidimo Red u pokretu i promjenama. Manja braća broje 13.153. i raspoređeni si su na sljedeći način: Istočna Europa 2.399; Zapadna Europa 3.725; Sjeverna Amerika 1.119; Latinska Amerika 3.228; Azija i Oceanija 1.580; Afrika i Bliski Istok 1.266; U odnosu na deset godina ranije, Red se smanjio za 12,5%. S početka 2008., Manje braće je bilo 15.030., raspoređeni po kontinentima: Istočna Europa 2.499; Zapadna Europa 4.917; Sjeverna Amerika 1.616; Latinska Amerika 3.609; Azija i Oceanija 1.301; Afrika i Bliski Istok 1.088.

15. Brojevi pokazuju najveće smanjivanje u Sjevernoj Americi (31% u 10 godina), potom u Zapadnoj Europi (25% u 10 godina). Red nastavlja rasti u Africi, Aziji i Oceaniji (18% u 10 godina). U bitnom se može vidjeti da kretanja u Redu prate ona u Crkvi.

16. Jedan od glavnih znakova promjene u franjevačkim bratstvima u Konferencijama sjeverne hemisfere, ali donekle i Južne Amerike, iako s manjim intenzitetom, jest starenje i brzo brojevano opadanje. Konstatira se sve veća poteškoća popunjavanja preuzetih službi, poglavito glede župnog pastorala. I ovo je bio čimbenik koji je doveo do individualističkog stila života, s negativnim posljedicama za kvalitetu bratskog života.

Duhovni i bratski život Manje braće danas

17. Osim podataka iznesenih na PVR-u, u ovom dijelu posvećenom slušanju može nam pomoći i istraživanje o Redu manje braće u svijetu, dovršenom 2013., u koordinaciji prof. Renata Miona, s Instituta za sociologiju

pri Papinskom Sveučilištu Salesianum u Rimu, koje stavlja na vidjelo neke poteškoće koje utječu na duhovni i bratski život. Iz slušanja fratara rezultirali su slijedeći aspekti.

Poteškoće u čitanju znakova vremena

18. Iz pristiglih odgovora može se zaključiti da je dimenzija oslušivanja “znakova vremena”, kao idealan poticaj i motivacija za vlastiti duhovni život, bila nadomještena prevagom u oslušivanju vlastite neposredne situacije, bilo regionalne bilo osobne, stavljajući naglasak na *duhovnost svakodnevnog života*. Radi se o odluci koju su učinili uglavnom mladi.

Poteškoće u duhovnom životu

19. S jasnom sviješću se pojavljuju znakovi krize na planu osobnog duhovnog života, znači: nedovoljno njegovanje osobne molitve (41%), stvarnost koja predstavlja najveći rizik za osobni život vjere. Ovome se pridružuje prevelika opterećenost poslovima (34%), čemu ne odgovara uvijek i adekvatna podrška i zadovoljavajući bratski odnosi (30%), kao i duhovno praćenje od strane Provincijalnih ministara i gvardijana. Pojavljuje se vrlo jasna percepcija raširenosti svjetovnog načina života (26%) koji sve više prijeti razvodnjavanju samog franjevačkog identiteta (25%).

Poteškoće u bratskom životu

20. Iz istraživanja su vidljivi i problemi u međuljudskim odnosima i značajne nesigurnosti glede identiteta poziva Reda. Veliki problem koji se tiče skoro polovice fratara (na to ih se žali 46%), u bilo kojem području da se nalaze, jest nedostatak međusobne komunikacije. Radi se o komunikaciji među subraćom koja se gradi u osobnim svakodnevnim međuljudskim odnosima, koji bi trebali odisati jednostavnošću u susretima, podrškom u raznim događanjima, osobnim povjerenjem, izravnanošću i familijarnošću i dijeljenjem vlastitog života i poslova s drugima.

21. Drugi pokazatelji krize tiču se karizmatiskog identiteta franjevačkog poziva s 26% ispitanika (s različitim intenzitetom po regijama); poteškoća koja je često uzrokovana nedostatnim životom vjere i zajedničke molitve. Vidljiva je i naglašena klerikalizacija u vlastitoj formaciji i poslanju (25,4%), čemu se pridružuje i značajan utjecaj moderne kulture koja ne cijeni dovoljno redovnički život.

22. Postoje i drugi čimbenici rizika, kao nedostatak organizacije bratstva (23,6%) koja može dovesti do onog nedefiniranog nereda u kome je “sve dopušteno”, gdje nadležni autoriteti ne preuzimaju odgovornost upravljanja, što prijavljuje 44,9% mlađih od 45 godina, i 33,1% starije dobi. Još jedan problem se vidi u nedovoljnom prihvaćanju angažmana bratstva, što smatra 48,5%, uključenih u apostolat i pastoralne aktivnosti.

Krizne situacije

23. O krizi se govori u odnosu na sljedeće stvarnosti: poteškoće koje se tiču identiteta manje braće, manjak zvanja, napuštanje Reda mnoge subraće, neriješeni psihološki i relacijski problemi, uzdržavanje otežalih struktura, individualizam i klerikalizam. Neke zajednice nastoje nadići klerikalni mentalitet preko formacije i susreta braće laika. Problem postaje teži kada u mentalitetu klerika prevlada njihova svećenička služba nad njihovim fratarskim identitetom. U mnogim krajevima svijeta fratri traže ekonomske izvore za osobno izdržavanje i ne dijele ih s bratstvom, ili se služe bratstvom za svoje potrebe, prihvaćajući kao model stil života dijecezanskih svećenika. Uz to ako su angažirani izravno u župi, skloni su zanemariti bratski i molitveni život.

24. Još jedan problem postaje izvor frustracija fratara srednje dobi. Nema u njihovom životu jasnog poistovjećivanja s Redom i njegovom karizmom. S druge strane postoje mnogi drugi fratri koji gledaju s optimizmom na budućnost, uvjereni da franjevačka karizma ima mnogo za ponuditi današnjem svijetu.

25. Na kraju, u nekim jedinicama Reda nedostaju projekti bratstva i poslanja. Većina fratara je angažirana u pastoralu, ali je premalo zajedničkog djelovanja. Neke Konferencije nastoje dati bratski stil vlastitom poslanju svakoga bratstva, tako da žive i služe u župama i svetištima kao Manja braća, stavljajući bratski život kao okosnicu svoga apostolata. U svakom slučaju, iz izlaganja se vidi velika i značajna vitalnost Manje braće u svim Konferencijama.

Nazočnost manje braće

26. jedna od karakteristika koja ostaje živa kod franjevacu u čitavom svijetu jest blizina s narodom, bez obzira na poslove kojima se bave.

Gostoprimstvo, slušanje, praćenje, pomoć, oznake su Reda posvuda. Treba dodati da su fratri cijenjeni i tamo gdje je Crkva izgubila povjerenje društva. Figura Sv. Franje Asiškog prati, bez sumnje, fratre na svim kontinentima.

27. U svim jedinicama u Africi, Latinskoj Americi, Aziji i Oceaniji, postoje župe u siromašnim predgrađima u kojima se često susreće nazočnost jednostavnih ljudi kao suradnika evangelizacijske misije i kao voditelja katoličkih zajednica.

28. U svakoj Konferenciji postoje bratstva fratara koji borave među različitim grupama isključenih osoba, kao što su osobe koje imaju problema s drogama ili drugim ovisnostima, seljaci bez zemlje u Brazilu i Latinskoj Americi, napuštene osobe, sela u prašumama i slično.

29. Značajna je nazočnost Manje braće među autohtonim narodima i među domorocima u Amerikama, Aziji i Oceaniji, s kojima provode cjelovite evangelizacijske aktivnosti, promičući njihova ljudska i kulturalna prava, pružajući im ponekad i elementarne usluge.

30. Bilježi se značajna nazočnost fratara u mjestima ispunjenim nasiljem, bilo u zemljama gdje traju sukobi i ratovi, bilo tamo gdje je nasilje uzrokovano trgovinom droge ili djelovanjem kriminalnih bandi. To se događa, na primjer, u Konferencijama Latinske Amerike, gdje fratri obavljaju svoje poslanje i među mecima, riskirajući i vlastiti život. Neke naše zajednice vode centre za mir i pomirenje pružajući jasno kršćansko svjedočenje u skladu s našom karizmom. Nažalost, zabilježeno je da ponekad postoji nasilje unutar bratstava, kao na primjer u provođenju vlasti ili u odnosima unutar zajednica obilježenih nasiljem, ili čak neprijateljstvom, u kojima smo pozvani na konkretne odluke i poteze pomirenja i mira, polazeći prije svega od nas samih, zazivajući Božju pomoć i dar obraćenja.

Opredjeljenje za siromašne

31. U svim jedinicama Konferencije postoje projekti ili aktivnosti za siromašne. Najbrojniji su oni asistencijskog karaktera, kao Caritas, pučke kuhinje, dispensariji. Ali postoje i centri za ljudsko-socijalni razvoj, kao mikro-krediti, socijalne trgovine, socijalne kuhinje, Nevladina organizacija (ONG) za suradnju u razvoju, palijativni centri, utočišta za nezbrinutu djecu, skloništa za beskućnike, samostani ili dijelovi samostana predani na korištenje ovisnicima, migrantima i starijim osobama.

32. Postoje odgojne kuće, župe i drugi oblici nazočnosti uključeni u vrlo siromašne dijelove gradova ili favele, koji omogućuju dijeljenje jednostavne stvarnosti s vrlo siromašnim ljudima.

33. I u Europi postoje mala bratstva u predgrađima ili opasnim kvartovima gradova u kojima fratri mogu služiti i podijeliti život s narodom Božjim. Neki naši fratri se uključuju u mjesta ili uvjete u kojima žive siromašni ljudi, prateći ih u njihovim nastojanjima za boljim socijalnim položajem. U Centralnoj Americi otvorene su neke odgojne kuće u područjima velikog siromaštva i nasilja u Nikaragvi, Gvatemali i El Salvadoru.

34. Svaka franjevačka provincija u istočnoj Aziji susreće se s različitim izazovima na političkom, ekonomskom i religijskom planu. Dok se konkretni sadržaj političkih tenzija i konflikta razlikuje od zemlje do zemlje, franjevci su pozvani promovirati mir, pomirenje i pravdu, i uz to obratiti pozornost na siromašne i marginalizirane u društvu.

35. U Anglofonnoj Konferenciji Manja braća vrše svoju službu u korist onih koji su na rubovima društva, poglavito siromašnih, beskućnika, migranata i urođenika. Provincije Sv. Ivana Krstitelja (Cincinnati), Sv. Barbara (Kalifornija) i Naša Gospa Guadalupska (Novi Meksiko), nastavljaju tradiciju dugu više od jednog stoljeća pružajući pastoralnu skrb američkim Indijancima u Arizoni i Novom Meksiku. Mnoge provincije desetljećima nastavljaju pastoralnu skrb u povijesnim afroameričkim zajednicama.

36. U Africi su Manja braća nazočna i djeluju u vrlo siromašnim uvjetima. Socijalni problemi rastu sa siromaštvom, kao i pandemijske bolesti, u ambijentima velike socijalne i političke nestabilnosti. Odatle potreba za stvaranjem sve više struktura u stanju pomoći osobama da imaju dostojniji život.

Prihvatanje migranata i izbjeglica

37. U teškoj situacije masovnog ljudskog kretanja u regiji, koje ide od Centralne Amerike prema Sjedinjenim Američkim Državama, Konferencija Svete Marije Guadalupske, priprema privremeni smještaj za migrante i izbjeglice koji su u prolazu tim teritorijem, gdje mogu dobiti pravnu i svaku vrstu sanitarne usluge za sve potrebe koje bi mogli imati (glad, kršenje ljudskih prava i dr.). Treba istaknuti smještaj "72. Kuća za migrante" u Tabascu, kroz koju prođe skoro 15 tisuća migranata i izbjeglica godišnje, kao i podržati

inicijativu laika koji pomažu migrante kao što je “Las Patronas” u Veracruzu, obadvije u Meksiku. U kuću “72”, sve provincije Konferencije, šalju fratre u početnoj formaciji u trajanju od jednog do šest mjeseci.

38. U Europi se mnoga Manja braća trude u prihvaćanju migranata i izbjeglica. I Italiji se Provincije trude pokrenuti projekte, namijeniti čitave samostane, ili samostanske prostore, namijeniti aktivnosti fratara i laika sa svrhom prihvaćanja ove braće. Posebnost Južnoslavenske Konferencije je pastoral imigranata. U svijetu (izvan teritorije Konferencije) postoji 187 župa, misija, zajednica i hrvatskih katoličkih centara. Broj Hrvata u inozemstvu se procjenjuje na oko 3 milijuna.

39. U Sjevernoj Americi postoje mnoge inicijative glede migranata i izbjeglica. Kanadska provincija nastoji oživjeti misionarski pristup u kojem župska služba stavlja fratre u bliski kontakt s migrantima. U Sjedinjenim Američkim Državama svaka provincija ima fratre ili pomaže institucije koje se bave prihvatom i služenjem među novim imigrantima. Otvaranje bratstava baziranih na *Ite nuntiate* dovodi fratre u kontakt s potrebama siromaha i migranata. Jedno od tih bratstava je međunarodno i nalazi se na granici između SAD-a i Meksika. Posljednjih godina bilo je mnoga zvanja koja potječu iz obitelji migranata.

40. Provincija Bezgrešne u San Paolu u Brazilu organizirala je Franjevačku službu solidarnosti (SEFRAS), koja predstavlja izraz volje za prihvaćanjem posljednjih u društvu i održava jednu kuću za migrante i izbjeglice koji dolaze iz zemalja sa sukobima iz Afrike, Bliskog Istoka i zemalja Latinske Amerike.

41. Mnoge jedinice Konferencije Azije i Oceanije aktivno su uključene u traženje odgovora na izazove koje postavljaju migranti preko otvaranja “kuće izlaska” u samostanima i župama koje su im povjerene.

Ekumenski i međureligijski dijalog

42. Nazočnost Manje braće u Svetoj Zemlji, Maroku, Turskoj, Rusiji, Kazahstanu i u nekim afričkim zemljama, u Aziji i Oceaniji znak su svjedočenja ekumenskog i međureligijskog dijaloga. U svim Konferencijama, zaista, mnogi fratri su angažirani u dijalogu s kulturama, drugim kršćanskim konfesijama i religijama.

43. U Svetoj zemlji je prirodno važan i prioritetan ekumenski i međureligijski dijalog. Vjernici svih vjera i religija žive jedni kraj drugih i često dijele isto radno ili školsko mjesto, ili ako su kršćani u pitanju i isto bogoštovno mjesto. Ovaj dijalog je često jedini način čuvanja vlastitog identiteta i obrane prava unutar većinski nekršćanskog društva. Jedan od najefikasnijih načina dijaloga jesu međusobni susreti na razini instituta za kulturu i obrazovanje, kao što je slučaj instituta *Magnificat*, škole glazbe, koji je otvorena docentima i studentima Židovima, kršćanima i muslimanima. U Egiptu postoji Franjevački centar u Muskyju, u Kairu, specijaliziranim u istočnim kršćanskim studijima.

44. Fratri koji žive u Siriji često govore i o ekumenizmu u krv, jer kršćani različitih konfesija, tamo su svi jedinstveni u odluci da ostanu vjerni Isusu Kristu, plaćajući svoju vjernost često i krvlju.

45. U Južno-Azijskoj Konferenciji fratri su aktivni u procesima rješavanja: društveno-političkih i religijskih fundamentalizama, religijskih progona i etničkih sukoba postavljajući se kao čimbenici mira i sklada, formirajući međureligijske zajednice i samostane otvorene kao centri prihvaćanja i mira. Postoje teolozi i pastiri dobro pripremljeni u zajednicama koje promiču povezanost u liturgiji i bogoštovlju koristeći vlastite glazbene stilove u etničkim i lokalnim azijskim kulturama, potičući tako dijalog i veću inkulturaciju s osobama različitih vjera.

46. U SAD-u može se naglasiti promocija međureligijske suradnje. Na primjer, *Song and Spirit Institute*, provincije Sv. Ivana Krstitelja u Detroitu, u prostoru uređenom za liturgiju, redovito ugošćuje slavija kao što je zajednički šabat, muslimanske grupe za dijalog, budističke susrete za meditaciju i susrete kveкера (protestanti).

Skrb za sve stvoreno-PMSS

47. Slušajući Konferencije, osjeti se uvjerenje da je ovo tema koja zanima čitavu franjevačku obitelj i franjevački pokret *Iustitia et pax*, iako su fratri koji su njegovi članovi malobrojni, dok je nazočnost članova FSR-a i FRAME veća.

48. U Europi raste briga i osjetljivost za čuvanje svega stvorenog, iako u mnogim slučajevima, poglavito među mlađim fratrima, svjedoči se određenom utjecaju konzumerizma i nezainteresiranosti; budući da još nije

jasna povezanost čuvanja svega stvorenog, borbe protiv siromaštva i života u malenosti.

49. Pojedini fratri i bratstva Transalpske franjevačke konferencije (COTAF) nastoje svojim stilom sačuvati ambijent i integritet svega stvorenog, prihvaćajući ekologiju i održivost kao važne kriterije u svojim odlukama. Na primjer, pokrenuti su konkretni projekti instalacije solarne energije u samostanima i strukturama koje fratri koriste.

50. U 2017. Konferencije Latinske Amerike organizirale su hodočašće pod nazivom *Laudato si'*. Dvije ikone, Sv. Franje i Sv. Klare, nošene su u različite zajednice, jedna na sjever i jedna na jug, da bi se susrele u Ekvadoru. Tijekom hodočašća franjevačka obitelj je organizirala različite događaje u svrhu promoviranja enciklike *Laudato si'* i provođenja u djelo smjernica sadržanih u njoj.

51. Neke provincije raspoložu sistematskim programima i započinju konkretne projekte (reciklaže, laboratoriji za ambijentalno senzibiliziranje, aktivnosti protiv vršnjačkog nasilja, protiv kućnog i rodnog nasilja, forumi i marševi za mir).

52. U Brazilskoj konferenciji mnogi su fratri angažirani u obrani rijeke Sv. Franje koja protječe kroz područje velike suhoće i ugrožena je zbog ekonomskih interesa. Od ove rijeke ovise milijuni siromašnih ljudi i djelovanje fratara je proročko - koje se tiče vjernosti našoj karizmi. Na krajnjem jugu Brazila, jedno bratstvo organizira obranu zemlje zajedno sa sitnim seljacima, tržeći alternative monokulturi i industrijskoj zemljoradnji koje imaju za cilj uništavanje i zagađivački izvoz. U svim zajednicama ima fratara koji su u aktivnosti zaštite organske i obiteljske zemljoradnje, protiv korištenja i širenja genetski modificiranog sjemena; drugi fratri djeluju izravno na promišljanju i prokazivanju zlouporabe na području rudarskih aktivnosti. Osim ovih angažmana postoje i aktivnosti u korist najsiromašnijih, boreći se za njihova građanska i radnička prava.

53. Fratri Anglofonske Konferencije trude se utjeloviti vrednote PMSS-a na razne načine, među kojima je obrana siromašnih i želja za provođenjem u praksi enciklike *Laudato si'*. Malteški fratri vode *Projekt tragovi u ugljiku (Carbon Footprint project)* kako bi pomogli fratrima da postanu svjesni potrebe čuvanja energije i smanjenja njenog korištenja za 30% u tri godine, što odgovara količini ugljika proizvedenog uobičajenim stilom života bratstava.

U Kanadi, fratri su nosioci zabrinutosti za ekologiju i razvitak i angažiraju se aktivno u očuvanju zemlje i njenom odgovornom korištenju za ambijent.

54. U Južnoslavenskoj Konferenciji fratri promoviraju i ohrabruju održivi razvoj, zajedno sa eko-pastoralnim centrima u korist ekologije.

55. Moramo, ipak, priznati da zanimanje na ovom području nije opće, nego se tiče uskog kruga ljudi. Neki fratri ne smatraju PMSS bitnim za našu karizmu; ili smatraju da ne možemo uraditi ništa da promijenimo situaciju u svijetu; za druge čak problem ambijenta nije stvaran; drugi su uvjereni da se radi o političkim i partijskim uvjerenjima. Obično su u svim jedinicama Reda imenovani animatori PMSS-a , ali njihova aktivnost nije uvijek koordinirana, niti postoje strukture koje omogućuju tu koordinaciju. Tečajevi formacije organiziraju se u svim zemljama, ipak nema značajnije promjene u stavovima fratara u svakodnevnom životu. U nekim dijelovima se organiziraju projekti pošumljavanja i reciklaže, ali bez velikog utjecaja na osobni život fratara.

Socijalno djelovanje

56. Osim što dijele život s ljudima na mnogim mjestima, fratri, zajedno s laicima i drugim institucijama, da bi odgovorili na razne probleme, vode karitativne projekte i socijalne službe, kao što su sanitarni centri, vrtići, kuće za migrante i izbjeglice, centre za odvikavanje od ovisnosti. Skoro u svim Konferencijama postoje projekti za ljudski razvoj koje vode Manja braća. Radi se mnogo s mladima preko organiziranja stručnog usavršavanja, pruža se pomoć i podrška lokalnom autohtonom stanovništvu i ruralnim zajednicama, postoje i centri za cjelovitu formaciju s dobrom razinom školskog obrazovanja.

57. U San Paolu, Franjevačka služba solidarnosti (SEFRAS), provincije Bezgrešne, pruža utočište posljednjim u društvu, što je istovremeno i politički angažman koji ima za cilj promovirati društvene promjene u kojima su povlašteni ljudi s rubova društva (beskućnici, imigranti, izbjeglice, djeca i starci u situaciji socijalne ranjivosti i drugi). Svi ovi centri zajedno primaju više od deset tisuća osoba.

58. U Rusiji i Kazahstanu fratri su angažirani u ozbiljnim socijalnim, edukativnim i karitativnim projektima koji svjedoče njihovu malenost i solidarnost sa siromašnima.

59. U Europi postoje fratri i bratstva koji žive u nekom svom univerzumu i ne zanimaju se za socijalna pitanja. Drugi se trude u socijalnim projektima s pozornošću na mnoga aktualna pitanja. Otvoreni su prema onima koji dolaze izvana i spremni djelovati u korist marginaliziranih i siromašnih, beskućnika, bolesnika, hendikepiranih osoba, Roma, zatvorenika i imigranata.

60. U Konferenciji Azije i Oceanije fratri vode i djeluju u centrima za liječenje od HIV-AIDS-a u mnogim zajednicama Konferencije.

Pastoral održavanja -Nova evangelizacija

61. Većina fratara angažiranih na župama i svetištima posvećuju se služenju ljudima sljedeći uobičajene pastoralne oblike. Ima župa u kojima se nastoji razlikovati pastoral održavanja, koji je najčešći među starijim osobama tradicijske vjere, od pastorala nove evangelizacije s grupama laika koji produbljuju svoju vjeru i angažiraju se u evangelizaciji u svoje vrijeme.

62. Neke provincije u Latinskoj Americi imaju Cjeloviti pastoralni projekt, organiziran i osmišljen prema potrebama lokalne stvarnosti. Neke provincije promoviraju i prate, zajedno s lokalnim bazičnim zajednicama (CEB), aktivnosti promišljanja vlastite stvarnosti u svjetlu evanđelja, dajući praktična rješenja društveno-crkvenih problema.

63. U mnogim Konferencijama postoje centri i kuće molitve u kojima fratri svima nude mogućnost produbljivanja traženja Boga i duhovnosti, predstavljajući posebno bogatu franjevačku baštinu.

64. Nove tehnologije komuniciranja predstavljaju pravi "ambijent" gdje osobe žive, susreću se i otvaraju međusobnoj suradnji. Kao navjestitelji evanđelja, naročito među mladim, pozvani smo biti značajno nazočni i u digitalnom svijetu.

65. U nekim provincijama Južne Amerike pokrenuta je suradnja s televizijskim i radijskim kanalima, i pokrenute su web stranice i Facebook.

66. U Anglofonij Konferenciji ima fratara koji za evangelizaciju koriste medije kao što su elektronska pošta, blogovi i video snimke na kanalu Youtube. Tako su svaki dan u kontaktu sa stotinama tisuća ljudi, obično mladih i odraslih. Zajedno s ovom nazočnošću u medijima, postoje otvorena bratstva za prihvaćanje mladih za konkretno iskustvo života s fratrima, jer digitalni svijet nikada ne može zamijeniti osobni susret.

Svijet mladih

67. Glede mladih u Redu, primijećeno je da u mnogim Konferencijama ima mladih fratara koji imaju stil života i kulturu današnjeg društva. Vrlo su familijarni s tehnologijom, riskiraju i oni tako da grade kratke i intenzivne odnose, ali nepostojane; uronjeni u fluidan i promjenjiv ambijent koji može poticati u njima oblike nesigurnosti i nestabilnosti u najvažnijim odlukama, upadajući ponekad u velike poteškoće, i osjećajući se nesposobni nositi i razumjeti trenutke krize i sumnje glede vlastitog zvanja. Uz to, primjećuje se, kod mladih fratara, tendencija privilegiranja velikih urbanih centara više nego poslanja u siromašnim i perifernim područjima.

68. U Konferencijama se obično potiče rad sa mladima i u skoro svim jedinicama Reda promiče se FRAMA, kao jedan od odgovora na potrebe mladih. Aktivnosti s mladima su brojne i raznovrsne: misije, marševi, susreti, duhovne obnove, grupe i drugo.

69. Kao primjer vidimo da se u svim provincijama Sjeverno-slavenske Konferencije, fratri jako angažiraju u radu sa djecom i mladima. U svim bratstvima cvjetaju grupe ministranata i Franjevačke mladeži.

70. Osim raznih aktivnosti u mnogim zajednicama, 2018., Brazilska Konferencija ostvarila je treće izdanje Nacionalnog susreta OFM posvećenog mladima.

71. U Azijskoj Konferenciji fratri imaju programe za mlade u župama, promiču FRAMU, organiziraju mnoge aktivnosti u grupama, kao biblijske studijske grupe, susrete za promicanje zvanja, uključuju mlade u zajednički rad na otvorenom, kao što su kampiranje, sportske aktivnosti i karitativni rad. Uz to, mnogi fratri duhovno prate karizmatске grupe mladih.

72. U mnogim provincijama Konferencije COTAF postoje bratstva otvorena za prihvat mladih, gdje oni mogu susreti fratre, boraviti određeno vrijeme s njima i dijeliti s njima način života i vjerovanja. Neke provincije su pojačale pastoral mladih i nazočnost u školama, uz to, župe i srednje škole organiziraju duhovne programe za mlade koji iz gradova dolaze na selo.

II. DIO

RAZLUČIVATI

Tekstovi za razmišljanje

Osluškivanje i razlučivanje kod Sv. Franje Asiškog

73. "Držimo dakle riječi, život i nauk i sveto evanđelje onoga koji se za nas udostojao moliti svoga Oca i objaviti nam njegovo ime govoreći: Oče, objavio sam ime tvoje ljudima koje si mi dao jer riječi koje si mi dao, njima predadoh i oni ih primiše" (NP3 XXII, 41-42).

74. "Slušajte, sinovi Gospodinovi i braćo moja, i riječi mi poslušajte, priklonite uho srca svoga i pokorite se sinu Božjemu. Svim srcem svojim čuvajte zapovijedi njegove i savršena duha ispunite savjete njegove. Jer sluša riječi Božje tko je od Boga". (PRe 5-7; 34).

75. "Ja brat Franjo, vaš manji sluga, molim i zaklinjem vas u ljubavi koja je Bog, sa željom da vam poljubim noge, da ove i druge riječi Gospodina našega Isusa Krista primite blagonaklono s poniznošću i ljubavlju, izvršavate ih i opslužujete (...) A sve muškarce i žene koji ih blagonaklono prime, shvate i pošalju prijepis drugima, ako u njima ustraju do svršetka, blagoslovio Otac Sin i Duh Sveti. Amen" (2PVj 87-88).

Osluškivanje i razlučivanje kod Sv. Bonaventure

76. "Sveti Franjo je pazio da ne zanemari nijedan pohod Duha. Dok je taj pohod trajao posvećivao mu je najveću pažnju, i dokle god mu ga je Gospodin pružao, uživao je u darovanoj mu nasladi. A kad bi u vrijeme putovanja osjetio kakva nadahnuća božanskoga Duha, dok su pratioci išli naprijed, on bi zastao te uživao u novom nadahnuću, jer milost nije primao uzalud" (1Bon X,2).

77. "Ispitaj svoj život u svakodnevnom razmatranju. Misli odgovorno o svom napretku i nazadovanju; preispitaj svoje stavove u navikama i osjećajima, provjeri koliko si sličan ili različit od Boga, koliko si blizu i koliko daleko od njega" (*Soliloquium* I, 2).

78. "Čovjek, kada šuti, razmatra svoje putove i ima priliku razumjeti koliko je velika njegova nedostatnost i kako je malen njegov napredak" (*De perfectione vitae ad sorores* IV,3).

79. "Kao što prijatelj rado sluša što se govori o njegovu prijatelju i bolesnik rado sluša savjete liječnika; tako tko ljubi Boga rado sluša Riječ Božju" (*Sermo 46. De Translatio S. Francisci*).

80. "Blaženi je Franjo mogao reći: "učite od mene jer sam bio pravi učenik Isusa Krista", jer nije bio zaboravan slušač Božje Riječi, već netko tko ju je u praksi živio" (*Sermo 59. De S. Francisci*).

81. "Franjo nije bio gluhi slušač evanđelja" (1Bon I.1).

82. "Svako pismo je srce Božje, usta Očeva, jezik Sinovljev, pisaljka Duha Svetoga. Otac govori preko Riječi ili jezika, ali tko dovršava i povjerava to sjećanju - jest pisaljka pisara, a on je Duh Sveti" (*Collationes in Haxsameron XII,17*).

83. "Bog ne govori samo po riječima, već i po djelima" (*Breviloquium. Prologus*).

Osluškiivanje i razlučivanje u naučavanju pape Franje

84. "Slobodne trenutke bez ikakve užurbanosti posvećujemo samo stvarima i ljudima koje volimo; a ovdje je riječ o Bogu kojega volimo, Bogu koji nam želi govoriti. Toj ljubavi možemo posvetiti koliko god je potrebno vremena, kao svaki pravi učenik: "Govori , Gospodine, sluga tvoj sluša" (1sam 3,9)" (EG 146).

85. "U takvoj je tišini moguće razlikovati, u svjetlu Duha, putove svetosti koje nam Gospodin predlaže. U suprotnom, sve će naše odluke moći biti samo "ukras" koji će, umjesto da ističe evanđelje u našem životu, sakriti ga i ugušiti. Za svakog je učenika nužno biti u društvu Učitelja, slušati ga, učiti od njega, stalno učiti. "Ako ne osluškujemo, sve će naše riječi biti samo zvukovi koji ničemu ne služe". "U današnje vrijeme raspoznavanje duhova je postalo osobito neophodan stav. Naime, današnji život nudi goleme mogućnosti djelovanja i rastresenosti, a svijet to prikazuje kao da je sve to valjano i dobro". "Trebalo podsjetiti da razlučivanje u molitvi iziskuje raspoloženje za slušanjem: Gospodina, druge, samu stvarnost koja nas uvijek, na nov način, dovodi do izazova" (GE 150; 167;172).

86. "Stalni noviteti tehnoloških sredstava, bezbrojne ponude za trošenjem, ponekad ne dopuštaju slobodan prostor u kojem bi se čuo glas Božji. Sve se

ispunjava riječima, tjelesnim zadovoljstvima i bukom, i sve većom brzinom. Tu ne vlada radost, već nezadovoljstvo onoga koji ne zna zašto živi. Kako ne prepoznati to da trebamo zaustaviti ovu grozničavu trku, kako bi smo spasili svoj osobni prostor, ponekad bolan, ali uvijek plodonosan u kojem započinje iskren razgovor s Bogom.?" (GE 29).

MANJA BRAĆA

U svijetu koji se brzo mijenja

87. Živimo u epohalnoj promjeni koja je izazvana ljudskim djelovanjem na planeti. Nalazimo se u vremenu u kojem se čovječanstvo i planeta brzo mijenjaju, kako primjećuje papa Franjo u enciklici *Laudato si'*: "Iako je promjena sastavni dio složenih sustava, brzina koju im čovjek nameće svojim djelovanjem, u suprotnosti je s prirodnim sporim ritmom biološkog razvoja" (Usp. LS 18). I Sv. Franjo je doživljavao velike promjene u svom vremenu, naravno, s drugim ritmom i s drugačijim antropološkim pogledom, razumijevajući ljudsko biće kao "sliku i priliku Stvoritelja" (Usp. NPr 23, 1-3, Opom 5,1); i promatrajući ga u jedinstvu "tijela i duše" (Usp. NPr 23,8).

88. Kao i najveći dio čovječanstva, i fratri se trude i pokušavaju snaći u ubrzanim promjenama i transformacijama društva (Usp. LS 18). Kombinacija visoke kompleksnosti i brze promjene čine da se čovječanstvo osjeća okruženo određenom fluidnošću i nesigurnošću kao nikad prije. Ove promjene pokazuje i pozitivne i negativne aspekte, koji, međutim, nisu potpuno jasni. Tehnologije i ekonomski razvoj čine naše živote udobnijim i povezanijim, kao što otvaraju i mogućnosti učenja i dijaloga. S druge strane, iste te snage pospješuju sekularizaciju, strah, otuđenje, masovnu depresiju, ekonomsko i društveno iskorištavanje i zagađenje okoliša.

89. Mi Manja braća, u ovoj nesigurnosti, potvrđujemo naše evanđeoske temelje i pristajanje uz našu franjevačku karizmu i franjevačke vrijednosti kao oblik života (Usp. NPr 22; PPr 1; Opor 14; GGKK 1,2). Nastavljamo nalaziti Boga u ovom svijetu koji se mijenja, i ne samo mi, jer smo okruženi mnogim drugim načinima pokazivanja i življenja vlastite vjere, što za posljedicu ima međusobno obogaćivanje i izgrađivanje. Na ovo nas posebno podsjećaju naši fratri porijeklom iz Azije i Afrike. To znači da možemo i više svjedočiti vrijednost naše franjevačke karizme (Usp. GGKK 83,184; 87,2; 89).

90. Manja braća se trude pažljivo pratiti ono što se mijenja i ono što ostaje u kontinuitetu, kao što nastoje prepoznati koje su tendencije koje treba podržati i koje su pak one koje još treba analizirati i koje traže dublje razumijevanje u svom nastajanju; bilo kao poziv na obraćenje, bilo kao poticaj za prihvaćanje novih izazova i mogućnost bratske nazočnosti i evanđeoskog svjedočenja. Društvo, njegove institucije i oblici ponašanja se mijenjaju, u nekim slučajevima i previše brzo da bi smo ih mogli pratiti. Fratri traže pomoć od strane stručnjaka da razumiju ove pojave, ali na kraju ostaje ipak na nama čitati znakove vremena (Usp. EG 51). "Svaki put kada pokušamo čitati znakove vremena u današnjoj stvarnosti, korisno je slušati i mlade i stare" (EG 108).

91. U svim ovim promjenama, Manja braća su odlučna ne biti pasivni. Tehnološke, ekonomske i političke sile namjerno nas preplavljaju velikom količinom informacija i kušaju nas manipulirati da bi od nas učinili pasivne primaoca podataka i potrošače na tržištu bez etike (EG 57). Savjet Sv. Pavla Rimljanima je da se ne suobličuju "mentalitetu ovoga svijeta, da mogu razabirati što je volja Božja, što li je dobro, Bogu milo, savršeno" (Rim 12,2).

Kontemplativno bratstvo u poslanju

92. Tijekom naših razmišljanja na PVR-u, tema bratstva se pojavila više puta, i posebno činjenice da smo pozvani biti i živjeti kao **kontemplativno bratstvo u poslanju**. To znači da se osobna i zajednička molitva priznaje kao prioritet zajedno s životom u bratstvu.

93. Život u bratstvu je pitanje, kako su već naglasili sami Vijećnici, o kojem se razmišljalo i raspravljalo na mnogim našim susretima, na raznim razinama u Redu. S jedne strane se ističe kako već postoje mnogi dokumenti ma temu bratstva u poslanju. S druge strane se priznaje u izvješćima Konferencija i u raznim grupama PVR-a, da se radi o bitnom aspektu našega života na koji se uvijek treba vraćati jer ga se nikada ne treba podrazumijevati niti ga smatrati definitivno usvojenim. Naprotiv, aspekt je to o kojem se uvijek treba brinuti, priznajući kako je Franjo to živio i tražio od Manje braće (Usp. PRe 2; PPr 8;12; NPr 5; 18; 19; Opor 27.33).

94. Prvi članak naši generalnih Konstitucija, u predstavljanju karakteristika radikalno evanđeoskog života, nakon što ističe duh molitve i pobožnosti, spominje i naš poziv na bratsko zajedništvo. Objasnjava kako bratsko zajedništvo nije nešto opcionalno, već temeljna karakteristika

stavljena odmah iza središnjeg mjesta koje ima Bog. To potvrđuje i članak 38., s kojim počinje III. poglavlje, posvećeno bratskom životu: "Braća, kao sinovi Oca nebeskoga i braća Isusa Krista u Duhu Svetome, sljedeći evanđeoski način života koji je Gospodin objavio svetome Franji, provode bratski život u zajednici, međusobno se ljube i hrane brižnije nego što majka ljubi i hrani svoga tjelesnog sina".

95. Zato, ne samo kao odgovor promjenjivim situacijama našega svijeta, koje često dovode do samoće i izoliranosti, moramo posebno preispitivati našu vjernost ovom temeljnom elementu našeg *oblika života*; kao odgovor Gospodinu "koji nam je dao braću", i s darom braće, nastavlja nas pozivati na evanđeoski život u bratstvu.

96. Tijekom dijaloga na PVR-u, mnoge grupe su inzistirale da se doda riječ "kontemplativno" izrazu bratstvo. Da bi se naglasilo središnje mjesto koje Bog ima u našem životu, kao što je rečeno i u Generalnim Konstitucijama, izrazom u "duhu molitve i pobožnosti" (GGKK 1, 2), koji predstavlja prvi element radikalno evanđeoskog života (Usp. Opor 14-15), jedina je dimenzija stavljena prije bratskog života. Razumije se onda, da je prvi plod našega života s Bogom i u Bogu bratsko zajedništvo.

97. Neka braća su se upitala, nije li sekularizam, koji utječe na našu kulturu u mnogim krajevima u kojima Red postoji, veoma prisutan u nama i našim bratstvima. Podsjećamo da je u studiji o stanju Reda, dovršenoj 2013., s pomoću istraživanja koje je provedeno na 1500 fratara, na pitanje što u najvećoj mjeri negativno utječe na osobni redovnički život, skoro polovica ispitanika (40,8%) navela kao glavni razlog nedovoljno njegovanje osobne molitve. U istom istraživanju, kada su predlagali moguća rješenja za oživljavanje Reda, braća su, u prvom redu, predložila veću posvećenost bratskim odnosima (53,9%), i na drugom mjestu produblјivanje kvalitete osobnog duhovnog života (41,5 %) (Usp. Prof. Renato Mion, *Sintesi dell'indagine sullo stato dell'Ordine*, Curia Generale OFM, Roma 2014).

98. Istina je, dakle, da je bratsko zajedništvo izgrađeno na temelju autentičnog odnosa s Bogom. Ali, istina je isto tako da bratstvo, kada je autentično, postaje škola molitve, povlaštenu prostor u kojem, uz podršku braće, učimo tražiti Boga i služiti mu (usp. GGKK 40).

99. Jedan drugi element koji je uočen kao temeljni, kada smo razmišljali o bratstvu, bilo je "poslanje", tako da je traženo da se govori o "bratstvu u

poslanju". Po članku 1. naših Generalnih Konstitucija, poslanje je konstitutivna i esencijalna karakteristika našeg poziva na radikalno evanđeoski život. Kaže se u 83 § 1: "Kao što je Sin poslan od Oca, sva se braća pod vodstvom Duha Svetoga šalju da navještaju Evanđelje po cijelome svijetu, svakom stvorenju te, dajući svjedočanstvo njegovu glasu, neka učine da svi upoznaju kako nema svemogućega osim Boga".

100. S ovim izrazom naše Generalne Konstitucije, nadahnute Evanđeljem Sv. Ivana i riječima Sv. Franje Asiškog (Usp Iv 20,21; PRe 9), podsjećaju nas na misionarski karakter našega zvanja: kao što je Sin poslan od oca, tako su i braća poslana da navještaju Evanđelje u svijetu. Zato, sve strukture Reda (Generalna kurija, Provincije, Kustodije, Fondacije i svako lokalno bratstvo) i način na koji se organiziramo na svim razinama, trebaju odražavati ovu prvotnu intuiciju našega poziva: mi smo poslanje u ovom svijetu; ovo je razlog zbog kojeg postoje Manja braća i tome smo u potpunosti posvećeni.

101. U našim razmišljanjima o pozivu da budemo kontemplativno bratstvo u poslanju, primijećene su dvije opasnosti koje često nanose štetu iskustvu našega poziva i poslanja Manje braće: individualizam i klerikalizam.

102. Fratri smatraju individualizam prijetnjom za zajedništvo i drže da se ovim problemom treba stalno baviti. Individualizam zatvara brata u sebe samog, tako da ga navodi da prekine tražiti uporište u bratstvu, posebno u obavljanju svojih pastoralnih aktivnosti. Brat djeluje u svoje ime, ne vodi računa o projektima bratstva i ne dijeli s bratstvom zajednički put djelovanja i plodove koji odatle dolaze. Takvo ponašanje, sve češće kod mnoge braće, proturječi identitetu naše karizme i pozivu na evangelizaciju u bratstvu, koja je "prvo i izvrsno svjedočanstvo Evanđelja, i proročki znak nove ljudske obitelji" (GGKK 87,2).

103. Klerikalizam je, s druge strane, mondanizacija svećeničke službe i pojavljuje se kada se Crkva ne smatra "otajstvom" milosti, već se gleda pod sociološkim i političkim aspektom, i ne više kao "služba" već kao "vlast" koja upravlja ministerijalnim aktivnostima. Na ovaj način klerikalizam "malo pomalo gasi proročku vatru koju je čitava Crkva pozvana svjedočiti u srcu svojih naroda. Klerikalizam zaboravlja da vidljivost i sakramentalnost Crkve pripadaju cijelom narodu Božjem, a ne samo malobrojnim izabranim i prosvijetljenim" (Papa Franjo, *Lettera al cardinale Marc Quillet, Presidente della pontificia Commissione per l'America Latina*).

104. Iste opasnosti se mogu navesti i za naš Red i njegovo poslanje, koje se, po želji samoga Sv. Franje, ističe od svojih početaka kao "bratstvo" u kojem su svi jednostavno "braća" i "manji", bez diskriminacije i povlastica zbog svećeničkog reda, akademskih titula ili navodnog "crkvenog" prvenstva.

105. Klerikalni mentalitet je često vezan uz autoritarnost i umišljenost, uz traženje položaja i samostalnog upravljanja novcem dobivenog zahvaljujući poslu. Na ovaj način, klerikalizam šteti našem životu u bratstvu i malenosti, zatamnjujući tako naše proročko poslanje.

U odnosu s mladima

106. Papa Franjo ovako savjetuje mlade: "Ne bojte se slušati duha koji vam predlaže odvažne odluke, ne oklijevajte kada vam savjest traži da riskirate da bi ste slijedili Učitelja. I Crkva želi slušati vaš glas, vaš senzibilitet, vašu vjeru; čak i vaše sumnje i vaše kritike. Neka se čuje vaš krik, neka odjekuje u zajednicama i neka dođe do vaših pastira. Sveti Benedikt preporučuje opatima da se savjetuju i s mladima prije svake važne odluke, jer "često najmlađem Gospodin otkriva najbolje rješenje" (Pravilo Sv. Benedikta III,3)" (*Pismo pape Franje mladima prilikom predstavljanja Pripremnog dokumenta za XV. Redovite generalne skupštine biskupske sinode*, 13.01.2017). Prorok je Jeremija htio pobjeći od svoga poslanja, ali Bog ga je pozvao dok je još bio mladić (Usp. Jr 1,6), kao što je učinio i sa Samuelom (Usp. 1Sam 3, 1-21) i drugim prorocima.

107. "Mladi nas pozivaju nanovo pobuditi i uvećati nadu, jer u sebi nose nove smjerove čovječanstva i otvaraju nas budućnosti, kako ne bismo ostali usidreni u čežnji za strukturama i navikama koje više nisu nositeljice života u današnjem svijetu"; ovako ističe papa Franjo u Apostolskoj pobudnici *Evangelii Gaudium* 108.

108. U mnogim krajevima svijeta vidi se, zaista, kako "mnogi mladi pružaju svoju solidarnu pomoć s obzirom na probleme u svijetu i posvećuju se raznim aktivnostima i različitim oblicima volonterskog rada" (EG 106). U crkvenom ambijentu gdje postoje mladi primjećuje se "širenje i povećanje udruga i pokreta u kojima se pretežno okupljaju mladi" koje papa tumači kao "djelovanje Duha Svetoga koji utire nove putove u skladu s njihovim očekivanjima i njihovim traženjima duboke duhovnosti i konkretnijeg osjećaja pripadnosti" (EG 105).

109. Unatoč tome, najveći dio mladih danas je veoma uključena u virtualni svijet. Ne želimo napustiti mlade, naprotiv, želimo ići ususret mladima, tamo gdje oni jesu, pružajući im iskustvo stvarnoga svijeta, kao alternativu virtualnom (na primjer s kulturom, sportom, umjetnošću i brigom za stvoreni svijet). Želimo osim toga uvijek promicati "apostolat odgajanja mladih, također i u školama; a valja promicati na prikladan način tako da bi se i laici na prikladan način formirali za služenje Crkvi i ljudskom društvu, a isto tako i nje govala crkvena i redovnička zvanja" (GGSS 57).

110. Još jedan aspekt koji je danas vrlo aktualan, a ne tiče se samo mladih jest svakako digitalni svijet. To je vrlo kompleksan svijet koji samo djelomično analiziran tijekom rasprava PVR-a i koji traži širu raspravi i produbljivanje. Mnogi adolescenti i mladi ljudi izražavaju osjećaje koji su daleko od institucija i religije. U isto vrijeme mnogi žele osjećaj pripadnosti, duhovno iskustvo i iskustvo zajedništva. Društvene digitalne mreže povezuju ljude ali i istovremeno otuđuju. Ova tehnička revolucija snažno utječe na formiranje načina na koji komuniciramo i gledamo na stvarnost, ali i na način kako doživljavamo sami sebe.

111. Velik je trud koji mnogi fratri ulažu u rad s FRAMOM u cijelom svijetu, kao i na području pastoraala zvanja, što je kvalitetna pomoć u životu mladih. Ovakav pristup omogućava osobni susret s Isusom koji mijenja život, preko primjera Sv. Franje i drugih snažnih evanđeoskih primjera.

112. Fratri su pozvani na izazove koji predstavljaju mladi danas, da bi mogli razumjeti tko su mladi, koje želje i sjeme novog života nose u sebi i da im tako mogu pomoći na putu ljudskog i duhovnog sazrijevanja. Moramo započeti s duhovnošću susreta koji otvara put duhovnosti sakramenata. Ako slušamo mlade bez osuđivanja, možemo ući u njihov svijet i mnogo naučiti od njih i njihovog viđenja stvarnosti. Možemo doprinijeti dubinskom susretu mladih sa Sv. Franjom koji će prerasti u radikalne odluke za evanđeoski život, prateći ih na putu postupnog upoznavanja i zajedništva s Bogom.

113. S obzirom na skrb za sve stvoreno "mladi od nas traže promjenu. Oni se pitaju kako je moguće težiti za tim da se gradi bolja budućnost, a ne misliti pri tom na krizu i trpljenje isključenih" (LS 13). U onim zemljama koje bi trebale učiniti najveće promjene u potrošačkim navikama, mladi ljudi imaju novu ekološku osjetljivost i velikodušan duh, a neki od njih ulažu divljenja vrijedne napore u zaštiti okoliša; dok su drugi, odrasli u sredini u kojoj

vladaju ekstremni konzumerizam i blagostanje, što znatno otežava razvijanje drugačijih navika. Suočeni smo stoga svi s odgojnim izazovima (usp. LS 209).

Enciklika *Laudato si'* traži od nas odgovor

114. S obzirom na brigu za sve stvoreno i promicanje pravde i mira, treba priznati da trezvenost načina života i osjetljivost za ekološku i socijalnu solidarnost jesu osobine koje pripadaju franjevačkoj karizmi.

115. Mi franjevci trebamo biti uporišna točka i izvor odakle će Crkva i društvo crpiti snagu za živu i cjelovitu ekologiju. Franjo Asiški je nadahnuo svijet, uključujući papu Franju u enciklici *Laudato si'*, u smjeru veće osjetljivosti za našu majku Zemlju. Papa Franjo izjavljuje da je Svetac izvrstan primjer cjelovite ekologije (Usp. LS10), ali mi još nismo u potpunosti prihvatili ovu dubinsku viziju. Sv. Franjo je “zvao sva stvorenja braćom i sestrama” (Usp. 1Čel 81), i u njima je gledao odsjaj dobrote i ljepote Stvoritelja (Usp. Mudr 13,5; Pj; 2Čel 165), njegove moći i njegova božanstva (Usp. Rim 1,20). Stoga je naš trud oko ekologije, sastavni dio naše franjevačke karizme, koja od nas čini manju braću svim stvorenjima.

116. Još se moramo potruditi oko odluke br. 19 Generalnog kapitula iz 2015: “Svako bratstvo u projektu života i poslanja neka izradi ekološki program koji će promicati konkretni način života i odluke koje će pokazivati poštovanje i brigu za sve stvoreno”.

117. Pojedini fratri i bratstva već su angažirani u obimnom poslu oko aktualizacije enciklike *Laudato si'* u konkretnom životu. Možda još nedostaje bolje poznavanje i produbljivanje ove tematike u bratstvima Reda. Mnogi primjeri konkretnog nastojanja fratara dolaze iz svih krajeva svijeta: ekopastoralni centri u kojima se poučava održivi razvoj u ruralnim područjima Indije; praćenje i potpomaganje projekata za seljake u šumama Latinske Amerike; hodočašće *Laudato si'* u Latinskoj Americi; “zelene župe” u kojima se promoviraju i organiziraju razne zajedničke održive aktivnosti u župnim zajednicama; korištenje obnovljive energije kao solarni paneli i slične tehnologije; projekti ljudske ekologije (kao obrana prava siromašnih ili aktivnosti i projekti protiv nepravdi i nasilja koje podnose slabiji narodi; (Usp. LS 5 i 15). Trud i odgovornost svih moraju se udružiti za dobro ljudskog roda (Usp. LS 118), “kada su neraskidivo povezani briga za prirodu, pravednost prema siromašnima, zauzimanje za društvo i unutarnji mir” (LS 10).

118. Imamo široko polje djelovanja u evangelizaciji s mogućnošću uporabe novih i već postojećih modela i sredstava, kao što su homiletički priručnici, izvori na web stranicama, edukativni materijali. Evanđelja nas odmah upućuju na odnos prema stvorenjima; kao što Isus kaže u Matejevom evanđelju: Pogledajte ptice nebeske, ne siju, ne žanju niti sabiru u žitnice, pa ipak ih hrani vaš nebeski otac. Zar niste vrijedniji od njih (Mt 6,26). "Moramo priznati da mi kršćani nismo uvijek prihvaćali i razvijali bogatstva koja je Bog dao Crkvi, gdje duhovnost nije odvojena od tijela, niti priroda od ovozemaljskih stvarnosti, nego radije živjeli s njima i u njima, u zajedništvu sa svime što nas okružuje" (LS 216), zato nas papa Franjo poziva na "ekološko obraćenje" (Usp. LS 216-221).

Situacija migranata i izbjeglica traži od nas odgovor

119. Aktualni porast ljudskih migracija traži od nas odgovor. Kao ljudi i franjevci, duboko smo ganuti i uključeni u nadanja, tjeskobe i patnje mnogih migranata i izbjeglica. Po primjeru Krista i u duhu Sv. Franje, koji nas poziva da budemo radosni kad živimo među "neznatnim i prezrenim ljudima, među siromašnim i slabim, među bolesnim i gubavcima i među prosjacima na cestama" (NPr 9, 2), znamo da ih trebamo prihvatiti i primiti s ljubaznošću i velikodušno.

120. Kao Manja braća, *hodočasnici i stranci u ovom svijetu*, pozvani smo ne samo odbaciti svako privatno vlasništvo (Usp. PPr 6,1; GGKK 72), nego svojim načinom života biti znakovi transendencije i svjedoci punine, preko dobara koja su nam darovana, a koja se postiže izvan granica vremena i prostora. Na ovaj način, naš oblik života potvrđuje da se naša istinska i konačna domovina nalazi drugdje, i da nam dobra koje danas imamo ne pripadaju; promičući tako nove odnose s Bogom, drugima i svim stvorenim.

121. U ovoj perspektivi gledanja, biti "manji" znači napustiti svaku želju za vladanjem, svako ponašanje i oblik umišljenosti: "Mi nismo Bog. Zemlja nam prethodi i ona nam je darovana... U konačnici, "Gospodnja je zemlja" (Ps 24,1), Njemu pripada "zemlja i sve što je na njoj" (Pnz 10,14). Stoga Bog negira svaku pretenziju na apsolutno vlasništvo: "Zemlja se ne smije prodati potpuno, jer zemlja pripada meni, dok ste vi samo stranci i gosti kod mene" (Lev 25,23)" (LS, 67). Razumije se tako da, samo autentično živeći našu malenost, samo s iskustvom Božje dobrote, jedinog vlasnika, dobrog i

velikodušnog, koji je stvorio sve s ljubavlju, možemo doprinijeti izgradnji sveopćeg bratstva.

122. Ova franjevačka vizija života koja ima svoj temelj u biblijskoj objavi, daje nam da razumijemo da je jedan naš Otac, a da smo svi mi braća (Usp. NPr 22, 34-35) i da smo povezani nevidljivim vezama sa svim stvorenjima svemira, čineći jednu vrstu univerzalne obitelji. Ovo nas dovodi do osjećaja jedinstva sa svim bićima u prirodi, posebno nas ispunjava nježnošću, suosjećanjem i brigom za druga ljudska bića i potiče nas na stalni trud u rješavanju problema društva (usp. LS 89; 91): Sve je povezano, i svi mi ljudi ujedinjeni smo kao braća i sestre na divnom hodočašću, povezani ljubavlju koju Bog ima prema svakom svojem stvorenju i koja nas povezuje također međusobno, nježnom ljubavlju, s bratom Suncem, bratom Mjesecom, sestrom Rijekom i majkom Zemljom (LS 92).

123. Ne možemo, zbog svega toga, ostati nezainteresirani za tešku krizu ljudskih migracija, ne možemo biti nezainteresirani za situaciju naše braće migranata.

124. Fratri rade sa zajednicama migranata i/ili izbjeglica u cijelom svijetu; štoviše, mi smo globalna mreža pomoći migrantima u zemljama njihova porijekla i zemljama željene destinacije. Možemo još više pojačati suradnju s Franjevačkom obitelji i drugim organizacijama (Usp. GGKK 88). Želimo koristiti naše strukture na obadva kraja rute migranata. Možemo biti u stanju pomoći potencijalnim migrantima i bolje razumjeti rizike puta ali i nerealna očekivanja koja neki migrani imaju o uvjetima života jednom kada dođu na željenu destinaciju. U nekim slučajevima, možemo biti u stanju pomoći u povratku migranata, u drugim, kao u slučaju trgovine ljudima, neophodna je strategija integracije. Neke Konferencije surađuju u izgradnji sigurnosne mreže i podrške na oba kraja migracijske rute ili uzduž same rute. Ovo bi se moglo ponoviti i u drugim Konferencijama ili među Konferencijama.

U svijetu kao oruđa mira

125. Nasilje nastavlja šibati čovječanstvo, posebno njegov najsiromašniji dio, ali na novi način. Suvremeno nasilje poprima oblik kućnog nasilja, rodnog nasilja, političkog, religijskog i ekonomskog nasilja prema siromašnima. Širi se kao zlostavljanje naše majke Zemlje (Usp. Pj) i našeg klimatskog sustava. Manifestira se po kriminalnim bandama i političkoj retorici, preko terorizma, trgovine ljudima, preko nasilnih sredstava komuniciranja (filmovi i drugo),

preko nasilnih sadržaja na Internetu i kao korupcija. Papa Franjo govori o "nepravdičnosti" kao izvoru nasilja zbog nemogućnosti razvoja svih zemalja (Usp. EG 59-60), pokazujući kako je, za borbu protiv nasilja, neophodno promicati pravedniju i transparentniju ekonomiju na globalnoj razini (Usp. Iz 32,17).

126. Isus je štitio ljude od nasilja (Usp. Iv 8, 1-7) i svojim učenicima predložio put mira i sklada (Usp. Mt 20, 25-269). O Kristu, sv. Pavao kaže "On je mir naš" (Usp. Ef 2,14), "onaj koji je "pomirio" svijet svojom krvlju" (Usp. Kol 1,20). Put prema miru se ostvaruje iznutra, u susretu s Kristom i osobnim obraćenjem, a i izvana u našim bratstvima i u svijetu preko izgradnje odnosa temeljenih na zajedništvu i miru. U mnogim situacijama, sakrament pomirenja može biti izvor mira i promjene, za jedan s Evanđeljem usklađeni život.

127. Svi su kršćani pozvani na mir koji se ostvaruje i izgrađuje i brigom za siromašne i bolesne, kao što je tražio sam Isus (Usp. Lk 4,16-21; Mt 25, 31-46; Iv 10; Lk 15) i kako je to ostvarila već od početka rana Crkva (Usp. Heb 13, 3).

128. Sv. Franjo je odlučio propovijedati pokoru i mir. U Nepotvrđenom pravilu preporučuje: "Svi, braćo, imajmo na umu što Gospodin veli: Ljubite neprijatelje svoje i činite dobro onima koji vas mrze" (NPr 22). Preporučuje još i da pozdrav braće bude želja za mirom (Usp. PPr 3; NPr 14, Opor 23) i da braća budu miroljubivi i mirotvorci (Opom 13; Pj 11; NPr 17,15). Svojim životom je dokazao da je bio čovjek mira i mir je promicao i izgrađivao u različitim situacijama, kao u susretu sa sultanom (usp. 1Čel 20,57) i u slučaju "mosta" mira u Gubbiu (Usp. Cvijet 21) i u Asizu (usp. LP 84). Čin susreta sa sultanom emblematičan je simbol dijaloga i mirnog susreta između kultura i religija.

129. Kada papa Franjo govori o cjelovitoj ekologiji, misli na neophodno zajedničko dobro koje "zahtijeva socijalni mir, to jest stabilnost i sigurnost koji pruža određeni red, koji se ne može postići ako se posebna pozornost ne posveti razdijeljenoj pravednosti, čije kršenje rađa uvijek nasiljem"; i da je "društvo u cjelini, a posebice države, dužno braniti i promicati opće dobro" (LS 157). Onda podsjeća na ono što je papa Pavao VI. uključio u *Populorum Progresio*: mir "se ne svodi na to da ne bude rata, kao rezultat sve nesigurnije ravnoteže snaga. Mir se gradi iz dana u dan, težeći za redom koji je Bog htio, koji podrazumijeva sve potpuniju pravednost među ljudima" (usp. LS 219).

I želi još da katolici budu tvoritelji mira, kao zanatlije: Isus nam je rekao: “Blago mirotvorcima” (Mt 5,9). U vršenju te zadaće također i u našoj sredini, ispunjava se drevno proroštvo: “mačeve će prekovati u plugove” (Iz 2,4) (usp. EG 244).

Redovnici s vizijom Crkve pape Franje

130. Plenarno Vijeće našega Reda htjelo je biti povlaštena prilika za oslušivanje što Duh govori Manjoj braći danas. Slijedeći ovu dinamiku, već od predstavljanja izlaganja delegata pojedinih Konferencija i kasnije u razgovorima po grupama, bilo za produbljivanje iznesenih stvarnosti, bilo za razlučivanje onoga što nam je Gospodin htio reći, sudionici PVR-a našli su jednu zajedničku točku u nadahnuću i izazovima koje osoba i služba pape Franje predstavlja za Manju braću danas.

131. S izborom svoga imena, papa Franjo nas nadahnjuje i izaziva, već od početka svoga pontifikata. Nekoliko dana nakon njegova izbora, ispričao je da je izabrao svoje ime zbog Sv. Franje, jer ga je to ime podsjećalo na siromašne, a on je želio svratiti svoju pozornost na slabe i ponizne. Za papu Franju, Sv. Franjo je čovjek siromaštva, mira i ljubavi prema stvorenom.

132. Na ovaj način, papa nas nadahnjuje da obnovimo naše zvanje i našu karizmu i da potvrdimo naše životno opredjeljenje po primjeru Sv. Franje, potvrđujući aktualnost franjevačkih vrijednosti i redovničkog života na franjevački način. On nas poziva da stavimo Krista u središte naših života, da stvaramo kulturu milosrđa i susreta, i da izađemo na periferije s radošću i budemo sa siromašnima. U pobudnici *Evangelii Gaudium* tvrdi “jasni znak autentičnosti neke karizme njezina je crkvenost, njezina sposobnost da se skladno uklopi u život svetog Božjeg naroda za dobrom svijuu” (EG 130).

133. Papa Franjo nas izaziva kao Manju braću da idemo do kraja našega franjevačkog identiteta, živjeti malenost u bratstvu i u služenju narodu Božjem. Podsjetimo se, da osim što je uzeo ime Franjo, u njegovim prvim potezima bilo je odricanje od bilo kojeg simbola moći i taštine. Htio je nastaviti nositi svoj križ od željeza, kretati se po Rimu u običnom vozilu, stanovati u Domu Sv. Marte, hotelu gdje je boravio tijekom Konklava. Odredio je jubilej milosrđa; često je i s hrabrošću govorio o grijehu klerikalizma; često je opominjao Crkvu i redovnike na urgentnost izlaska ususret siromašnima; ustanovio je jednom godišnje Svjetski dan siromašnih, napisao je encikliku o

svemu stvorenom, započinjući je riječima *Hvalospjeva stvorenjima: Laudato si*.

134. Papa Franjo nas, stoga, izaziva i ohrabruje da riskiramo. Njegov primjer i njegovo naučavanje tjeraju nas da živimo autentično našu malenost, da se otvorimo i podijelimo sa svima ideal univerzalnog bratstva. Na ovaj način nas poziva da preispitamo naše provincijalizme, naše upravne strukture, oblike i modele našeg redovničkog života.

135. Njegova vizija redovničkog života je vizija koja podrazumijeva proroštvo, itineranciju, stavljanje Krista u središte, promoviranje bratskog zajedništva među nama, među narodom i okolišem, posebno sa siromašnima. U svom obraćanju braći kapitularcima, 26. svibnja 2015., istaknuo je dva bitna elementa: malenost i bratstvo. Za njega "malenost znači i izići iz samih sebe, iz vlastitih shemi i osobnih pogleda, znači ići iznad struktura, ići iznad navika i sigurnosti, da bi svjedočili konkretnu blizinu sa siromašnima, potrebitima, marginaliziranima - u autentičnom stavu dijeljenja i služenja.

III. DIO

IZIĆI

136. Nakon što su poslušali opise situacija i specifičnosti različitih stvarnosti u kojima se Manja braća nalaze u svijetu, i pošto su razgovarali po radnim grupama, Vijećnici okupljeni na PVR-u iznijeli su razne prijedloge kako bi naš Red i svaki pojedini brat mogao u ovome pronaći pomoć za obnovljenu opredijeljenost za franjevačko zvanje, utjelovljujući ga u današnji svijet koji se tako brzo mijenja.

KAO MANJA BRAĆA

U svijetu koji se brzo mijenja

137. Preko našega bratstva u poslanju, kao učenici Kristovi i sinovi Svetoga Franje, prosvjetljeni riječima evanđelja, želimo aktivno i kreativno pomoći ovome svijetu koji se tako brzo mijenja. Možemo početi od nekih pitanja koja su se pojavila u skupštini i koja se mogu postaviti u svakom našem bratstvu: Što se mijenja? Što nas mijenja? Što mi mijenjamo? Kakvu teologiju i ekleziologiju predložimo? Kakav je sadržaj našega propovijedanja?

138. Želimo ponuditi nove putove za povezivanje društva i siromašnih; ponuditi nove načine govora o Bogu u kontekstu ovih društvenih pomjetnji, i nastaviti tako svjedočiti vrednote Evanđelja i franjevačke karizme. Želimo povećati i produbiti dijalog, promovirati i njegovati trajno slušanje među nama, Manjom braćom; bilo unutar ili izvan naših zajednica.

139. Kulture se mijenjaju, s različitim svijetlim i tamnim aspektima. Na PVR-u se nametnulo pitanje: ljudi se mijenjaju ili se naše razumijevanje ljudske naravi mijenja? Možda je promjena u ljudima periferna, a ne temeljna. Da bi smo odgovorili na tako važna i kompleksna pitanja, bit će ključno potražiti pomoć stručnjaka i kompetentne braće koji će rasvijetljivati i pratiti naše razlučivanje u bratstvu.

Kao kontemplativno bratstvo u poslanju

140. Osim razmišljanja o našem pozivu da budemo kontemplativno bratstvo u poslanju, tijekom PVR-a iznijeti su i konkretni prijedlozi za našu braću i razne zajednice. U nastavku slijede neki od najvažnijih.

141. Svaka jedinca Reda i pojedinačno bratstvo pozvani su na tumačenje i analiziranje stvarnosti i konteksta u kojem se nalazi i ostvaruje svoje poslanje,

da prepozna znakove vremena u svjetlu Evanđelja, naše karizme i socijalnog nauka Crkve, kako bi osmislili oblik franjevačkog života u stvarnosti u kojoj žive.

142. Svako bratstvo i svaki pojedini brat trebao bi iznijeti ovu stvarnost prije svega u Božjoj nazočnosti u molitvi. Sva bratstva i sva braća pozvani su, dakle, živjeti vrijeme molitve, kako zajedničke tako i osobne, povezano i usklađeno s vremenom provedenim u evangelizaciji.

143. Temom individualizma može se, također, baviti u programima početne i trajne formacije, tako da se potiče bratski način života i međusobna suradnja u prihvaćanju i obavljanju pastoralnih dužnosti.

144. Moglo bi se poticati evangelizaciju i preko međunarodnih bratstava, koja bi mogla utjecati povoljno na prihvaćanje razlika, pružajući svjedočanstvo franjevačkog načina života i rada kroz ovu bratsku suradnju.

145. Svaka jedinica Reda mogla bi preispitati vlastite pastoralne obveze i institucije, kako bi poboljšala bratsku suradnju i služenje, izbjegavajući klerikalno ponašanje među braćom.

146. S obzirom na puno uključivanje braće laika u život i poslanje bratstva, svaka jedinica Reda je pozvana osmisliti strategije i načine za njihovo puno uključivanje i suradnju na različitim razinama.

147. Neophodno je posvetiti veliku pozornost programima formacije za gvardijane i odgojitelje, uključujući ljudsku formaciju, posebno što se tiče dijaloga i međusobne komunikacije, zajedničkog planiranja i rada na djelatan način.

148. Neka se naglasi potreba izrade projekta bratskog života i poslanja, tako da svi fratri budu uključeni u različite aktivnosti u planiranju koje vodi računa o različitim dimenzijama bratstva, potičući sposobnosti i darove svakog pojedinca i zajednice kao cjeline. U projektu treba svratiti pozornost na osobna poslanja u kontekstu u kojem svako bratstvo živi, tako da braća stave bratski život u središte iz kojeg će izvirati pastoralno djelovanje.

U odnosu s mladima

149. Mnogi fratri su angažirani u evangelizaciji i katehezi usmjerenoj prema mladima, pri tome se služe različitim sredstvima, kao na primjer

umjetnošću, glazbom, kulturom i temama povezanim s brigom o svemu stvorenom. Mnogu se predložiti mnoge druge teme, posebice povezane s enciklikom *Laudato si'*. Stupiti u kontakt i u dijalog s mladima znači koristiti jezik i načine komuniciranja koji do njih dopiru u digitalnom i svijetu društvenih mreža, kako bi ih se pozvalo i ispravno uključilo u crkveni život sa ozbiljnim evanđeoskim vrednotama, na duhovnom području, kao i na području služenja, dajući radost i smisao njihovom životu.

150. U isto vrijeme, mladi su dobro povezani i često se nadahnjuju kroz susrete (koliko god površni bili) s osobama drugačijih kultura, zemalja i kontinenata. Često su bolje informirani o događajima na udaljenim mjestima od starijih. Kako možemo što bolje iskoristiti društvene mreže i digitalne medije za promoviranje ozbiljnog i dubokog odnosa s Bogom i sa stvarnošću? Možemo i moramo to činiti uz aktivno sudjelovanje mladih. Različite jedinice Reda bi mogle pozvati grupe mladih i mlađih ljudi kako bi surađivali i pomogli fratrima da budu što efikasniji na ovom području.

151. Fratri žele biti otvoreni prema mladima, slušati ih i pratiti na autentično i cjelovito. Želimo se približiti njima i prihvatiti ih bez osuđivanja. Želimo ih voljeti slobodnim srcem, za njihovo dobro, ne da ih privučemo sebi, nego da ih dovedemo do susreta s Ocem, Sinom i Duhom Svetim. Želimo pokazati razloge naše radosti i ponuditi im vrijednosti našega života i poslanja. Ključno je da u svakom bratstvu budu trenutci molitve s mladima, može i ekumenske i međureligijske. Od temeljne je važnosti formacija fratara koja će biti u stanju graditi međugeneracijske mostove.

152. Fratri nastoje promijeniti i prilagoditi način života da bi bio prihvatljiv kulturnom svijetu mladih. Središnje franjevačke vrednote ostaju nepromjenjive, ali načini na koji se one žive i svjedoče mogu se, a ponekad i moraju mijenjati. Kako možemo rasti u spoznaji da znamo razlučivati između onoga što je bitno (i mora biti sačuvano) i onoga što je promjenjivo u našem načinu života?

153. Naša braća gvardijani bi mogli na kapitulima bratstva iznijeti ove teme pitajući na primjer: *kako kao bratstvo možemo biti otvoreniji prema mladima?* Jer naše su kuće pozvane biti otvorene mladima tako da mogu iskusiti naš način evanđeoskog života i otvoriti se susretu s Bogom. S druge strane, sve naše zajednice trebaju hitno otvoriti prikladan prostor za mlade fratre. Naše odgojne kuće bi mogle ciljano uključivati i starije fratre i to bi moglo dati mogućnost za iskustvo obostrane međugeneracijske formacije. Svi

ovi prijedlozi koje su fratri naveli za mlade, vrijede općenito za aspirante i mlade fratre.

Angažirani oko enciklike *Laudato si'*

154. Kao pojedinci, bratstva, zajednice i međunarodni Red, osjećamo se snažno pozvani na jasno i radikalno opredjeljenje u smjeru načina života predloženog u enciklici *Laudato si'*. Da bi bili svjetionik ekološke nade, pozvani smo na radikalno opredjeljenje da autentično živimo našu karizmu i započnemo put ekološkog obraćenja (usp. LS 5; 216-221). Predlažemo to za sljedeći Generalni kapitul kao jednu od tema, da bi smo objavili cijelom svijetu franjevačku viziju ekološke nade za sve.

155. Želimo se potruditi oko formacije fratara, brzim i živahnim sredstvima utemeljenim na našim franjevačkim vrednotama (kao na primjer "ekološki program" realiziran u Francuskoj, čiji video snimak se može vidjeti na stranici web OFM) poglavito u perspektivi "ljudske ekologije". Bilo bi dobro pretočiti enciklici *Laudato si'* u smjernice za život i propovijedanje braće.

156. Imamo ured za *Pravdu, mir i skrb za sve stvoreno* (PMSS) za animiranje braće, ali bilo bi korisno pokrenuti tečajeve i u studijskim centrima Reda, za formaciju unutar i izvan Reda. To bi se možda moglo pokrenuti na među-franjevačkoj razini? Bi li *Papinsko sveučilište Antonianum* moglo biti svjetski lider u ovoj materiji? Svaka Jedinica Reda trebala bi uključiti u početnu i trajnu formaciju temu evangelizacije u duhu *Laudato si'* s posebnim naglaskom na ljudsku ekologiju.

157. Manja braća žele ostvariti viziju enciklike *Laudato si'* preko društvenih mreža i suradnje s drugim grupama, organizacijama, stručnjacima i društvenim pokretima. Iako nam bogata baština naše tradicije i franjevačke duhovnosti omogućuje veliki doprinos dijalogu, ima i drugih organizacija koje djeluju na ovom polju koje trebamo poslušati, od kojih možemo mnogo naučiti i s kojima možemo surađivati na zajedničkim projektima.

158. *Laudato si'* traži još veći dijalog na znanstvenoj, ekumenskoj i međureligijskoj razini. Mogu li franjevci ponuditi određenu platformu za dijalog oko enciklike *Laudato si'*, stvarajući odgovarajući prostor za susret? Kako možemo ući u partnerstvo za promoviranje djelatnijeg širenja duha ove enciklike?

159. Želimo se okrenuti posebno prema mladima jer su oni okrenuti budućnosti, sposobniji su za promjene i otvoreniji za katehetsko naučavanje *Laudato si'*. Važno je da pružimo naš doprinos u pretvaranju *Laudato si'*, od enciklike do smjernica za život i propovijedanje, od pisanog dokumenta do življenog dokumenta. Kako možemo potaknuti fratre da se formiraju u tom smjeru?

Zauzeti za braću migrante i izbjeglice

160. Osim razmišljanja o ljudskim migracijama i našem stavu i već postojećim projektima, tijekom PVR-a izneseni su dodatni konkretni prijedlozi za našu braću i različite jedinice Reda. Slijedi ono što je rečeno.

161. Fratri bi htjeli pokrenuti teološko promišljanje migracija, na temelju kojeg bi se izradili programi za početnu i trajnu formaciju s ciljem razvijanja duhovnosti prihvatanja migranata. Kao dio ove formacije, i za našu pozvanost na malenost, siromaštvo i iteneranciju, smatra se da bi trebalo imati konkretna mjesta i prilike za susret s migrantima. Moramo priznati da su neki fratri prilično distancirani od migranata, drugi su uplašeni, a drugi opet opsjednuti pitanjem sigurnosti. U izradi ovih programa formacije, osim Tajništva za odgoj i izobrazbu, moglo bi biti uključeno i Tajništvo za misije i evangelizaciju, u suradnji s uredom za *Pravdu, mir i skrb za sve stvoreno* (PMSS) i *Franciscans International*.

162. Priznaje se da bi bilo potrebno pružiti i adekvatnu profesionalnu formaciju fratrima koji su više angažirani na ovom području. Uz to, bilo bi korisno pokrenuti određene forume gdje bi se moglo predstaviti ideje i primjere odgovora na ovu problematiku, na kojima fratri mogu sudjelovati, razmjenjujući ideje, prijedloge i projekte s raznih kontinenata. Ovo bi moglo uroditi nizom širih inicijativa među fratrima sa sudjelovanjem na različitim razinama, unutra kao i izvana.

163. Vodeći računa o tome da suvremeni mediji često dramatično iskrivljuju stvarnost globalnih migracija, iskrivljujući informacije s nacionalističkim i rasističkim predrasudama. Uz korektno teološko franjevačko promišljanje, neophodno je produbiti sociološke analize fenomena migracija, da nadahnemo i dodatno pojačamo našu zauzetost i djelovanje u korist migranata. Moglo bi se razviti proces sličan PVR-u da se razumije bolje ova stvarnost, s idejama i primjerenim odgovorima koje će se podijeliti s Konferencijama i u čitavim Redom.

164. Ova studija o fenomenu migracija mora voditi računa o karakteristikama koje on ima u pojedinim područjima, o motivima, rizicima i mogućnostima. Mora se svratiti pozornost i na interne migracije unutar jedne zemlje, kao i problemu trgovine ljudima. Znamo, zaista, da unutar vala migranata može postojati i trgovina ljudima i kriminalne organizacije koje potiču migracije iz ekonomskih interesa.

165. Neophodno je surađivati s drugim organizacijama za osiguranje neophodne obuke, pristupa fondovima i potpori. Mogu li fratri formirati organizaciju koja će biti sposobna brzo intervenirati u potrebama? Bi li se mogao osmisliti program profesionalne obuke koji bi pomogao fratrima da efikasno odgovore na ovakve situacije?

166. Kao braća, trebamo ne samo služiti migrantima, nego gdje je moguće, ponuditi prostor za prihvata u našim samostanima i našem bratskom životu. Želimo učiniti sve ono što je u našoj moći da im pomognemo da se integriraju u svoja nova društva, da im pružimo pristup sredstvima i uslugama, pomoći im da steknu dom u novoj životnoj sredini. Namjeravamo se angažirati u župama i lokalnim institucijama da pronađu sklonište, hranu, obrazovanje i zaposlenje. Držimo da je potrebno surađivati sa strukturama nazočnim na terenu. Na kraju, imamo mogućnost izvršiti ovo poslanje aktivirajući kao međunarodni Red razne resurse na koje možemo računati.

167. Znamo dobro da osobe napuštaju svoje zemlje iz različitih razloga, između ostalog i zbog nasilja, političkih progona, bježeći od suvremenih oblika ropstva i tražeći bolji život za sebe i svoje obitelji. Moramo istovremeno zadržati i kritički pristup fenomenu migracija, jer on sadrži i trgovinu ljudima i druge oblike organiziranog kriminala koji iskorištava migracijsko kretanje i potiče ga.

U svijetu kao oruđe mira

168. Vjerni našoj karizmi i velikoj povijesti mirotvoraca, mi franjevci, želimo biti oruđa mira i pomirenja, nastavljajući biti nazočni u mjestima rata i nasilja, da ne ostavimo one koji pate. Trebamo podržati i posebno pripremiti braću koja žele djelovati na ovim mjestima. Ne mislimo toliko na pojedinačne fratre, nego na kontemplativna bratstva u poslanju koja bi po svojoj nazočnosti bila nosioci mira, ponizni znak i izvor onoga mira kojeg Bog želi za čitavo čovječanstvo.

169. Manja braća žele biti nosioci i tvoritelji mira. Zato nam treba formacija na području aktivnog nenasilja, s iskustvom i institucijama koje nam mogu pomoći da postanemo sve efikasnije oruđe mira. Ovo je preduvjet da prihvaćamo, gradimo i širimo mir.

170. Da bi promovirali duhovnost i kulturu mira i nenasilja, želimo se povezati s već postojećim organizacijama koje su angažirane u korist mira, pravde, razvoja i promoviranja ljudskih prava, na nacionalnoj i međunarodnoj razini. Želimo učiti od naše braće u Svetoj Zemlji, Južnom Sudanu, Siriji, Mindanu (Filipini), El Salvadoru i drugim mjestima sukoba, i razumjeti kako možemo stvarno biti važan resurs za procese mira, tamo gdje smo nazočni i djelujemo.

171. U našim bratstvima je potrebno organizirati programe formacije *ad intra* da bi postali svjesni nasilja koje imamo iznutra i nadišli ga, u pojedinačnim osobama, u bratskim odnosima i u jeziku. Predlaže se i korištenje materijala koje je osmišljen u uredu PMSS-a.

172. Dobro je podsjetiti sve nas, Manju braću, na odluke Generalnog kapitula 2009.: "Promicati aktivno nenasilje u našem životu, s posebnim naglaskom na rješavanje sukoba; posvetiti posebnu pozornost isključenima iz našeg društva, po mogućnostima svake jedinice Reda, angažirajući se posebno u zaštiti ljudskih prava; razmotriti i poticati etičku uporabu ekonomskih i prirodnih potencijala u životu braće, u njihovom apostolatu i u društvu". (*Nosioci dara Evanđelja*, 43)

S vizijom Crkve pape Franje

173. o ovom nadahnuću i izazovima izloženim u prethodnim brojevima, Vijećnici su se upitali na sljedeći način.

174. Možemo li otvoriti putove koji će na kreativan način odgovoriti na izazove koji nam dolaze od Sv. Franje i od pape Franje?

175. Kako možemo bolje konkretizirati "ekleziologiju i etiku milosrđa" koje predlaže papa Franjo?

176. Želimo biti vjerni duhu našega utemeljitelja živeći danas kao braća i manji. Sv. Franjo u svojoj *Oporuci* potiče nas da se neprestano sjećamo našega poziva da budemo kontemplativno bratstvo u poslanju. U kojoj mjeri primjer i naučavanje pape Franje nam pomaže da držimo živim to sjećanje?

177. Želimo sanjati i istovremeno biti proroci nade, u stanju naviještati Evandjelje za izgradnju Kraljevstva, prokazujući i boreći se protiv konkretnih situacija nepravde i nasilja u današnjem svijetu. Ovakvi stavovi, nas kao posvećenih osoba, urodit će mnogim plodovima, čuvajući nas od iskušenja koje bi naš posvećeni život mogao učiniti sterilnim, onako kako ga je definirao papa Franjo: *iskušenje preživljavanja* (Usp. Homilija Svetog Oca Franje, Vatikanska bazilika, 2 veljače, 2017.). Briga za “preživljavanjem” nas paralizira, čini nas ustrašenim, polako, a da i ne primijetimo, zatvara nas u naše kuće i naše mentalne sklopove. Želimo imati kontemplativno srce, sposobno razlučivati kako Bog korača ulicama naših gradova i mjesta, nazočan među ljudima i u svem stvorenom.

ZAKLJUČAK

... ZA NOVI POČETAK

178. Proživljavajući iskustvo PVR-a, postali smo svjesniji kako Otac danas poziva, nas, Manju braću, da živimo i djelujemo u današnjem svijetu proročki i u bratstvu. Proročki živjeti znači svjedočiti ljubav, milosrđe i Božju dobrotu, biti znak Crkve koja je majka svima i u srcu ima posebno siromašne, najslabije i patnike, migrante i izbjeglice, koji su prisiljeni pobjeći iz svojih zemalja zbog nepodnošljivih uvjeta u kojima žive. Živjeti proročko djelovanje znači i ići iznad pastoralna održavanja, da bi se posvetili punoj široj evangelizaciji nudeći svima navještaj spasenja Gospodina koji je za nas umro i uskrsnuo. To znači biti glasnogovornici Riječi i Volje Božje posvuda, a poglavito u korist posljednjih, boreći se otvoreno protiv snaga koje prijete životu, struktura koje gaze najranjivije u društvu, i ekonomskih projekata koji uništavaju i zagađuju okoliš. Proročki živjeti i djelovati znači, dakle, živjeti život u kojem se troši sva snaga i sposobnosti koje nam je Gospodin darovao za izgradnju Kraljevstva Božjeg.

179. Živjeti i djelovati proročki znači još provoditi franjevački redovnički život na radikalni i vidljiv način, koji je ne boji zauzimati za pravdu i za Evažlje, i onda kad ste zbog toga progonjeni, oklevetani i difimirani (Usp. Mk 13,9-13). Jer tako je bilo i Isusu u trenutku kada se otvoreno zauzimao za izgradnju kraljevstva (Usp Iv 15,20), i po njegovoj riječi, tako će se dogoditi i onim koji su njegovi, jer su pridruženi njegovom poslanju. Na kraju, proročki život znači uključiti svako iskustvo, pa i progone, u bratski stil života.

180. Ključnih formuliranih i obrađenih tema na PVR-u bilo je sedam, koje ovdje kratko sažimamo: u svijetu koji se brzo mijenja; kontemplativno bratstvo u poslanju; svijet mladih; briga za zajedničku kuću (Enciklika *Laudato si'*); migranti i izbjeglice; u svijetu kao oruđe mira; redovnički život i vizija pape Franje. Za naredne godine predlažemo da fratri u cijelom svijetu i

u svim jedinicama Reda izaberu barem tri tematike formulirane i produbljene na PVR-u i konkretiziraju ih u zajedničkim projektima na različitim razinama života Reda

A. Želimo unutar Reda naglasiti više naš bratski život i produbiti naš karizmatički identitet.

181. Iz rasprava tijekom PVR-a vidljivo je da u cijelom svijetu treba konstantno obnavljati našu zauzetost za bratski život. Predlažemo da se slijede smjernice zaključaka Istraživanja o našem Redu, donesene 2013., to jest:

182. Da je prije svega hitno riješiti značajne probleme s obzirom na međuljudske odnose i franjevačko zvanje, s posebnom pozornošću njegujući međusobnu komunikaciju među braćom (horizontalno) i s Provincijalima i Gvardijanima (vertikalno). Da bi bila fluidna, bratska, pristojna, bogata poštovanjem, u stanju rješavati eventualne konflikte i sporove, komunikacija utemeljena u ljubavi i duboko nadahnuta životom vjere;

183. Da je na isti način sve važnije precizirati i pojasniti karizmatički identitet franjevačkog zvanja Reda Manje braće, visoko cijeneći redovnički život. Zadatak, posebno odgojitelja, je pružiti ispravnu viziju posvećenog života, onako kako je opisan u dokumentima crkvenog Učiteljstva i dokumentima o franjevačkom odgoju;

184. Da je potrebno preispitati način upravljanja i vršenje autoriteta općenito, karakter organiziranja i odlučivanja nazočan u našim bratstvima; nadići nedostatnu suradnju u odlukama bratstva i izoliranost koja je često plod međusobne otuđenosti u bratskim odnosima.

185. Sve ovo podržava i stvara intenzivniji osobni i zajednički molitveni život.

B. S obzirom na mlade želimo konkretizirati: u svim bratstvima, treba se provoditi barem jedna od dolje predloženih aktivnosti.

186. Obnoviti način života i svjedočenja naše karizme tako da bude razumljiva i prihvatljiva za kulturu i život mladih danas; naše kuće moraju biti otvorene za mlade, kako bi im omogućili da iskuse naš način života po Evandelju i susretnu se s Bogom.

187. Biti otvoreni prema mladima, da ih možemo slušati i pratiti na autentičan i srdačan način; približiti im se, prihvaćati ih bez osuđivanja; voljeti ih bezuvjetno, za njihovo dobro; ponuditi im vrijednosti našega života i poslanja.

188. U evangelizaciji i katehezi okoristiti se umjetnošću, kulturom i prirodom u svjetlu enciklike *Laudato si*; koristiti sredstva novih tehnologija, kako bi smo pozvali mlade na dublje sudjelovanje u stvarnom svijetu, da ih uključimo u svijet siromašnih, svijet Crkve i Boga na konkretniji i utjelovljeniji način; učiniti sve da se povežu ljudi različitih kultura, zemalja i kontinenata.

C. S obzirom na brigu za zajedničku kuću , u svim bratstvima želimo ostvariti barem jedan od sljedećih prijedloga.

189. Kao pojedinci, bratstva, zajednice i međunarodni Red, jasno i radikalno se opredijeliti za načina života opisanog u enciklici *Laudato si*'. Da autentično živimo našu karizmu i započnemo put ekološkog obraćenja (Usp. LS 5;216-221).

190. Njegovati formaciju Manje braće sredstvima utemeljenim na franjevačkim vrijednostima, uključujući iskustvo i blizinu s narodom koji pati; Svaka jedinica Reda mora uključiti u početnu i trajnu formaciju temu evangelizacije u duhu enciklike *Laudato si*', stavlajući poseban naglasak na ljudsku ekologiju; u svim jedinicama Reda promicati konkretne akcije cjelovite ekologije s našim fratrima i u našim institucijama.

191. Započeti i poticati sve veću suradnju s drugim grupama i organizacijama, stručnjacima na ovom području i društvenim pokretima koji rade na polju ekologije; imati veći dijalog s znanstvenicima, i ekumenski i međureligijski dijalog o enciklici *Laudato si*', pomoći da se od enciklike, ovaj dokument pretvori u konkretne smjernice za naš život i pastoralne aktivnosti.

192. "Da bi sav ovaj trud bio autentičan i vjeran našem pozivu Manje braće, moramo naučiti od početka slušati braću, slušati jedan drugoga, oslušivati snove i razočarenja koje svatko od nas nosi sa sobom. Trebamo ne samo dopustiti Bogu da nas vodi obnovljenoj ljubavi za Sveto Trojstvo, nego, dopustiti Bogu da nas vodi do nove ljubavi prema braći Reda. Trebamo slaviti dobrotu našega života u bratstvu i dara osobnog zvanja svakoga od nas" (Fr. Michael Perry, ofm-poruka na kraju PVR-a)

Nekoliko prijedloga za metodologiju

193. Tražimo da svaka jedinica Reda i svako pojedino bratstvo prevedu u konkretne životne odluke gore izražene odluke, vrednujući po mogućnosti jedan od sljedećih pravaca:

- mogu se slijediti koraci koji su obilježili iskustvo PVR-a i Završnog dokumenta i to jest: osluškiivati, razlučivati i izići, tako da se uvide podaci i činjenice situacije u kojoj se živi i preispitati je u svjetlu Evandjelja, a nakon toga predložiti ili formulirati konkretne prijedloge (Usp. EG 51);
- može se koristiti i jedan drugi pravac, koji savjetuje da se ne polazi od problema, nego od pozitivnih aspekata i činjenica prezentiranih u zajednicama i bratstvima, i nakon toga formulirati ciljeve koji će obogatiti naš bratski put, planirati projekte i ostvariti ih (Usp. "Apperciative Inquiry").

Svaki od ovih pravaca pretpostavlja razmjenu i bratsko sučeljavanje, vođeno važnim pitanjima, i pažljivo na paragrafe ovog dokumenta korisnim za preciziranje projekata života, koji će biti prikladni za svaki specifični kontekst i u skladu s temeljnim vrijednostima Reda.

SADRŽAJ

PREDSTAVLJANJE	3
Kratice.....	7
UVOD	9
I. DIO: OSLUŠKIVATI.....	13
Osluškivati stvarnost OFM danas u Konferencijama	15
Život Manje braće.....	15
Duhovni i bratski život Manje braće danas.....	15
Poteškoće u čitanju znakova vremena	16
Poteškoće u duhovnom životu.....	16
Poteškoće u bratskom životu.....	16
Krizne situacije	17
Nazočnost manje braće.....	18
Opredjeljenje za siromašne	18
Prihvatanje migranata i izbjeglica.....	19
Ekumenski i međureligijski dijalog.....	20
Skrb za sve stvoreno-PMSS.....	21
Socijalno djelovanje.....	23
Pastoral održavanja -Nova evangelizacija	24
Svijet mladih.....	25
II. DIO: RAZLUČIVATI.....	27
Tekstovi za razmišljanje	28
Manja Braća.....	31
U svijetu koji se brzo mijenja.....	31
Kontemplativno bratstvo u poslanju.....	32
U odnosu s mladima	35
Enciklika <i>Laudato si'</i> traži od nas odgovor	37
Situacija migranata i izbjeglica traži od nas odgovor	38
U svijetu kao oruđa mira.....	39
Redovnici s vizijom Crkve pape Franje	41

III. DIO: IZIĆI	43
Kao Manja braća	45
U svijetu koji se brzo mijenja	45
Kao kontemplativno bratstvo u poslanju	45
U odnosu s mladima	46
Angažirani oko enciklike <i>Laudato si'</i>	48
Zauzeti za braću migrante i izbjeglice	49
U svijetu kao oruđe mira	50
S vizijom Crkve pape Franje	51
ZAKLJUČAK.....	53
Za novi početak	53
Nekoliko prijedloga za metodologiju.....	56

CURIA GENERALE DEI FRATI MINORI
Via di Santa Maria Mediatrix, 25
00165 Roma
www.ofm.org